

o spaudos

as knygos jau
EIKATA".

urios vėliausias išda
išaiškinta visokios
sisergeti, pripildyti

al Instituto.

am žinot, toj knygoj yra
ims susituokims, ką iki
„Vadovas | Sveikata".
s, kuris tik atsius 10 c.
VA | SVEIKATA dykai.
tiems, vyrams ir moterims
šsisungot, kaip jas išai.
knygoj atrus sau reika-

okį daktarą, kad ne-
DOVA | SVEIKATA.
t. daktarai, vyrų ir
galejimu ligų vartoj.
Kad ne ypatiška, tai
bus prisiusti vaistai,
a. Vaistai išsiuntin-
e | Rusija. Adresuok:

l Institute
York, N.Y.

no 10 ryto iki 1 p.p.

itute.

linijų laivų.

ja į visas ša-
i ir pigiai.

ty.

nių Valstijų

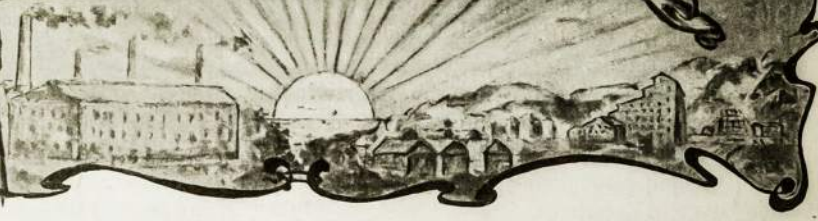
hia, Pa.

LIETUVIŲ LITERATŪROS
CENTRALINIS BIŪRO
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

KOVA

KOVOJ
TU ĮGYSI
SAVO
TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:	ADRISAS:
metams 2.00	1815 Moyamensing ave.
pusmečiui 1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.

Philadelphia, Pa.

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

1 Gegužio [May] 1908 m.

I. moji Gegužės!

Nr. 18

Metai IV

Bedarbiu klausimas.

GEGUŽĒS ŠVENTĒ.

Tarptautiskame darbininku susivāzīvimē Paryžiuje 1889 metais nutarta organizuot manifestāciju (parodā) 1-mā dienā gegužēs 1890 m. Nutarimas skamba:

«Kongresas nusprendžia:

Tam tikru laiku susiorganizuoja didelē tarptautinē manifestācija tokiu būdu, kad vienu sykiu paskirtā dienā visu šāliu darbinikai apskelbtu visuomenēs valdžioms apie įvedimā aštuonių valandų darbo dienos ir išpildymā visu kitų tarptautiškojo kongreso nutarimų».

Susivāzīvimas tuokart nusprendė, — pritariant «Amerikos Darb. Federacijos» nutarimui kongrese St. Louis 1888 m. — švęsti gegužės 1 d. Kaip švęsti, kongresas apie tai netaarė.

Neužilgo ta šventė buvo pradėta švęsti ne dėl 8 valandų darbo dienos, kaip tai išsyk ji tam tikslui buvo užmanyta; dabar abelnai neišstatoma kokį nors ypatingi reikalavimai, dabar šventės tikslas tik parodyt darbininkų vienybę ir galybę; šventė priima daugiaus poetiškā budā — prasidedant skaisčium ir maloniam pavasario gyvenimui, darbinikai, švęsdami, parodo kaip ir savo vienybę su gamta, kuri šioj apšviestoj — kulturiškoj gadynėj žmogaus jau nepavergia, nes ją pačią žmonės visur pavergė — tačias ypač pavasaryj ji teip ma-

loni, teip gaivina dvasiā visu žmonių: kaip pavergtojų, teip ir pavergtųjų...

Vienok... pavergtiems gamtos grožybės vis labiau ir labiau darosi neprieinamomis ir gegužės šventė ne visiems pakelia dvasiā ir ugdo aukštus, gražius jausmus. Amerikoje ta šventė neišsivystė teip kaip Europoj; dagi barbariškoj Rusioj ji iškilmingiau apvaisčiojama, ten ji turi revoliucioniskā budā... Amerikoje kapitalizmas perdaug pririšo darbinikus prie kasdieninio gyvenimo ir jiems nedavė progos paplaint savo apyregę. Dabar-gi... plačiau pradeda žiurėt, vargo prispirti..., tačias šventė nē vieno nesuramj; bedarbė — to vieno žodžio užtenka, kad suprastume darbo žmonių negandā... Vargas, paniekinimas ir kraugeriški didžiunų-lupikų darbai čia Amerikoje, tas pats ir kitur. Tačias susipratę darbinikai nē linksminasi, nē nuliusta, ypač nenuliusta: jie mato savo ir savo draugų laimę, mato geresnį surėdymā, kurj reikia įvesti, ir šaukia visus nuskriaustuosius į kovā, nēsa darbininkų laimē jų pačių rankose, tik reikia susiprast turint tą jiegā, vienytis su savo darbo ir skurdo draugais, nežiurint į skirtumus tautybės, tikėjimo ir lyties — visi išvien eidami iškovos amžinā žmonijos pavasarij — socialistų surėdymā ir linksmai švęs gegužės šventę!

Ciria.

Tu girelė, tu žalioji
Paslaptynių tu pilna,
Ko teip liūdnai tu vaičioj
Nesuprantama kalba?
Ar tu verki ir dūsauji
Dingusių laisvės laikų
Ir, nuliūdus, nerimauji
Dėlei žuvusių draugų

Ir medeliai susisiekę
Apie žmones kalb' slaptai,
Vėjai, iš toli atlėkę,
Gaudžia teip liūdnai, liūdnai...

Ar tu nori pasakoti
Apie šiuos baises laikus:
Kaip kraugeriai apšarvoti
Šando žmones nekaltus;
Kaip jie į kapus sugrūdo
Laisvės karžygius šimtais
Ir kaip Nemunas paplūdo
Nekaltų žmonių kraujais!...

S. Strazdas.

Mokslo socializmo tėvai.

Karl Marx. Šio gegužės mėnesio 5 dieną sueina lygiai 90 metų nuo gimimo Karolio Markso, o 14 diena kovo š. m. suėjo 25 metai nuo jo mirties. Marksas gimė gegužės 5 d. 1818 m. Tryro mieste Pairenės šalyje (upės Reino apygardė) Vokietijoje. Jo tėvas buvo pasiturintis advokatas, žydų gimimo; paskiaus visa šeima

priėmė krikščionybę. Pabaigęs savo mieste gimnazijos mokslā nusidavė pirmiaus į Bonnos paskiau į Berlyno universitetā, kur su lyg tėvo noro tyrinėjo teises, o savo noru užsiėmė istorija ir filozofija. Po to buvo beketinas užimti privatiškā docentūrā universite-

Karl Marx
(1818—1883)

te, bet ta laimė jam ne labai pamėgo: aplinkybės ir jo būdas pastumėo jį į publicistų-laikraštinių dirvų ir 1842 metais pasiliko išsyk bendradarbiu, o paskiaus neužilgo redaktorium pirmiejiško «Reino Laikraščio». Valdžios reakcija buvo didelė; «Laikraščio» dalininkai pradėjo reikalauti, kad jis būtų redaguojamas minkščiau, ne teip priešinai ir aiškiai; Marksas tada apleido redakcijā. Bet ir tas nepagelbėjo: kovo mėnesyje 1843 m. laikraštis tapo uždengtas. Tuo laiku Marksas apsivedė su

Jenny von Westphalen ir neužilgo išvažiavo į Paryžiu. Čia jis artymai susipažino su poetu Heine ir Pričkum Engelsu; santikiai su Engelsu pasiliko kuo draugiškiausi per visą jų amžį; juodu vienijo bendros pažvalgos į visuomenės klausimus, vienijo jų mokslo darbas, filozofija. Paryžiuje Marksas stropiai užsiėmė tyrinėjimu politiškos ekonomijos ir Prancūzų revoliucijos, teipgi susipažino su prancūzų socialistų veikalais; po tųjų įtekme jis persiėmė socia-

listiškomis pažvalgomis į svieta ir paskiau tas visas socialistiškas pakraipas sudavadijo, apvalė nuo pamatinių klaidų ir pastatė ant grynai moksliško pamato. Prūsų valdžia griežė dantį ant savo išei- vių Paryžiuje, kam jie platina jai priešingus raštus, ir, jai suo- kiant, Prancūzijos valdžia prašalino tuos nenuoramas; tarp tų bu- vo ir Marksas. 1845 metais Marks apsisusto Bruesselyj (Bruselyj), Belgijoje, kur išleido garsią knygutę vardu «Filozofijos skurdas», kame išrodo klaidingumą Prudhon'o (Prudono) ir jo pasekėjų mokslą — smulkiosios buržuazijos anarchizmą. Čia jis su Engelsu, teipgi pasišalinusiu iš Vokietijos nuo valdžios žabangų, įstojo į «Komunistų Sąjungą», kurią įkūrė 1836 m. vokiečiai ateiviai ir ku- ri buvo labai slaptiną organizacija. Čia išpalengvo pradėjo imti viršų Markso-Engelso pažvalgos — darbininkų partijos politika; konspiratyviškas «Sajungos» būdas sumažėjo iki tiek, kiek būtina- to tereikėjo. Tai buvo pirmutinė platesnė socialistų organizacija su aiškiu tarptautišku būdu: josios nariais buvo anglai, vokiečiai, belgai, vengrai, lenkai ir kiti. Vienas «Komunistų Sąjungos» susi- važiavimas nutarė pavest Marksui ir Engelsui parašyt programą- atsišaukimą ir tokiu būdu atsirado garsusis «K o m u n i s t ų M a n i f e s t a s», pirmą syk atspaudintas 1848 metais; jis yra išleistas visose kalbose, o keletas metų atgal pasirodė ir lietuvių raštijoje.

1848 metais iškilo Vokietijoje revoliucija ir Marksas grįžo į tē- vynę, kur paėmė redaguoti «Naują Reino Laikraštį», kaipo vyriaus- iasis redaktorius. 1849 m. valdžia, paėmus viršų ant laisvės judėji- mo, uždarė tą laikraštį, Marksą nusprendė išvart iš Vokietijos; tada jis išvažiavo į Londoną, kur ir apsisusto iki pat grabui. Lon- done Marks gyveno skurdžiai, užsidirbti savo šeimos pragyveni- mui vos tegalėjo, rašydamas į laikraščius; vokiečių laikraščiai pra- dėjo jį boikotuoti, nespauzdinti jo raštų; «New York Tribune» pri- ėmė jį į bendradarbius ir iš ten gaudavo užmokestį už korespon- dencijas. Marks buvo atsidaavęs mokslui, bet jo mokslas, jo filozofi- ja visados buvo taikoma prie visuomenės gyvenimo, iš kurio ji (fi- lozofija) ir paėjo, ant kurio rymojo. Taigi Londone Marks rado sa- vo praktiškam darbui laiką. 1864 m. susitvėrė «Tarptautinė Dar- bininkų Draugija», tarptautiškai vadinama «Internacionalas» (NB. — tuo vardu yra ir tamtikra tos drangijos daina, kurią ir lietuviai jau dainuoja). Į «Internacionalą» (arba «tarptautinę») į- stojo ir Marks. Ta draugija daugiau kovojo ekonomiškai. Ji pakri- ko. Marksas manė, kad jau galės vien mokslo tardymais užsiimti. Bet apsiriko: neužilgo įvairiose šaliose pradėjo smarkiai plėtotis darbininkų socialistų partijos — tai buvo naujas «Internaciona- las», ant naujų pamatų, — ir Markso rodos klausinėjo tų partijų tvėrėjai ir vadovai.

Tarp kitų veikalų didžiausias ir svarbiausias Markso veikalas yra «Kapitalas» («Politiškos ekonomijos kritika»). Marksas pirmas parodė, jog visa praėjusių laikų istorija tai kliasų ir luomų ko- vos istorija, kad atsirandančios žmonių luomos kovoja su senom- sioms luomoms ir atbulai. Toks istorijos supratimas vadinasi ma- terijališkuoju, t.y. kad viskas žmonių draugijoje dėjosi visų pirmu dėlei medegiškų (materijališkų) dalykų, o ne dėl kokių gražių ati- trauktų minčių, idėjų; ne idėjos darė istoriją, bet istorijos bėgis, naujai atsirandančios sąlygos, besiplėtojantis draugijos surėdymas pabudina ir išplatina naujas idėjas teip, kad jos galų gale patrau- kia vis didesni žmonių skaičių ir ant galo jos išgyvena visuomenės praktiškame gyvenime. Marks išaiškino «kliasų kovos» esybę; su- lyg savo gyvenimo reikalų žmonės, jų įvairios luomos, priklauso prie vienos kokios žmonių kliasos — teip yra turtingųjų kliasos ir darbo žmonių kliasos. Tarp tų kliasų eina nuolatinė kova už savo reikalus, ir joki gražus, doringi šauksmai jų nesutaikys, kol kliasų skirtumai visuomenėje viešpataus. Marks išaiškino «pridedamosios vertybės» prasme, — kapitalistas turtus susikrauja iš to, kad darbi- ninkui neužmoka visos jo darbo vertės; neišmokėtoji dalis vadina-

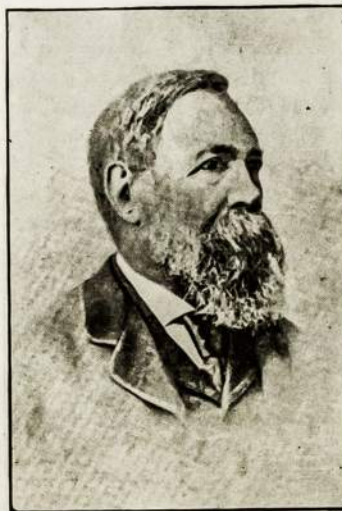
si pridedamoji vertybė. Taigi yra trys Markso atrastos doktrinos: materijališko istorijos supratimo metoda, pridedamosios vertybės teorija ir kliasų kovos doktrina. Tai naujas mokslas, kurio ilgai nenorėjo pripažinti buržuaziški «mokslinčiai» ir dabar da daugelis stengiasi jį iškraipyt savo kliasos reikalams. Bet tą mokslą supra- to mokyti žmonės, persiėmusieji proletarų dvasia, aiškino jį ir da- bar milijonai pačių proletarų (darbininkų) visoj pasaulėj priėmė tą mokslą ir vienijasi po raudona socializmo vėliava, kad iškovoti tokį surėdymą, kur tik laimė ir gerovė žydės visai žmonijai... 25 metai praslinko nuo jo mirties ir šiandien jo vardas yra kaip ma- rių žvaigždė milijonams proletarų; da po 25 metų gal tautos statys jam paminklus, kaipo didžiausiam žmonijos geradėjui.

«Amerikos socializmo istorijos» autorius Morris Hillquit sako:

«Kristui ir jo mokiniam pasisekė suvienyt visas gentis ir tau- tas, bet tiktai vardu atitraukiamojo doriškojo idealo garbinimo (kulto); Homer, Shakspeare (Šekspyr), Rafael ir Michael-Angello paliko nemirštamus dailės tvarinius, kurie pagauna protus ir širdį besikeičiančiųjų gentkarčių; Newton, Darwin ir Edison įnešė dide- lius turtus į žmonijos pažinimo sandėlius ir padidino medegiškų gerybių šaltinius, ačių savo nustebinanties moksliškiems atradi- mams; bet nieks iš jų nepagerino ir nepalengvino didelių žmonių minių kasdieninio gyvenimo. Marksas gi pasuko visuomenės judė- jimo ratą, kurio tikslas — užtikrint kiekvienam šioje pasaulėje žmogui didžiausią fizišką, dorišką ir protišką gerovę ir laimę; tajį judėjimą, gyviausią už visus, jis parėmė nurodymais, kurie užtik- rina jam, tam judėjimui, pergalę ateityje. Jeigu — didžiųjų žmonių didumas sprendžiamas tuomi, ką jie įdeda į žmonijos laimės ir pro- greso sandėlį, — tai Marksas — didžiausias žmogus, kurį mums davė praėjusieji amžiai.»

Priėmus Engels. Ką pasakė M. Hillquit apie Marksą, tą pat galima pasakyt ir apie Pričkų (Friedrich) Engelsą. Mokslin- čiai — sociologai ir ekonomistai — šiandien savo studijose judvie- jų nē neskiria ir sako: «Markso-Engelso metoda, teorija». Karl Kautsky, Vokietijos mokslinčius-socijaldemokratas, sako: «Nuo Engelso Marksas gavo visą eilę dilgsnių, pastūmėjusių prie toles- nio savo svietažvalgos išsivystymo».

Engels, mielių pabirkanto sūnus, gimęs Vokietijoje Barmų mie- te (Barmen) lapkričio 28 d. 1820 m.; miręs rugp. 5 d. 1895 m. Jo tėvai pasirūpino apie tai, kad jis išsilavintų technikoje, gam- tos mokslo ir komercijoje (pir- klių mokslas); viskas, ką jisai pasiekė filozofijoje, yra jo paties pastangų pasekmė. Jo tėvas tu- rėjo pabirką Manchesteryj, Au- glijoje, taigi kur kapitalizmas bu- vo labiausiai išsiplėtojęs negu Prancūzijoje, ir jo tėviškės šalyje, Pareinėj, kuri neseniai (iki 1815 m.) priklausė prie Prancūzų. Anglijoje Engels tyrinėjo ne tik kapitalizmą, bet ir pirmąją for- mą didžiojo kliasinio darbinu- kų judėjimo — c h a r t i z m o, kurs ketvirto dešimtmečio pra- džioje turėjo didelę spēką. Tas judėjimas turėjo aiškesnį būdą, negu socialistų judėjimas Fran- cūzijoje. Engels nuodugnai susi-

Friedrich Engels.
(1820—1895)

pažino su tais didžiais judėjimais ir tuomi jis padarė didelę įtekme ant Markso. Engels visados buvo labai užlaidus, kuklus ir jis visados statė pirma savęs Marksą, pats pasilikdamas toliau, ant antro pleno. «Tiesa, Marksas buvo didesniu galvočiuom, tvirtesniu

filozofijoj ir kritikoj. Engels buvo ūmus, staigiau pricidavo prie išvedimų. Marksas jį sulaukė nuo daugelio nenuseklumų. Bet Engels ne visada priklausė prie pasimokinančiųjų; priešingai, Marksas daug ko išmoko nuo jo. Engels įvedė jį į Anglijos socializimą. Galvojimo procese juodu nuolatos viens kitam pridavė vaisingumo ir iš juodviejų savitarpinio minčių (idėjų) apsikeitimo kilo materialistiškas istorijos supratimas, kurio pirmuosius pamatus juodu padėjo jau 1845 m. Prie tos teorijos juodu priėjo būdami Briuselyje». (K. Kautsky).

J. B.

P. S. Norinti plačiau žinot apie tų dviejų «šios gadynės socializmo tėvų» gyvenimą, raštus ir darbus, tegul skaito «Spindulio» draugijos išleista knygutė «K. Marks» ir Amerikos Lietuvių Soc. Sąjungos išleista — «Priekus Engels».

Atminimo daina.

I.

Saulutė-meilutė žemelę džiovina,
Tirpindama kietus ledus;
Vėjalis pelėsius šiūruodams naikina
Ir sklaido į šonus rūkus.
Žolelė pajutus pavasarį mielą
Jau stiebias iš žemės šlapios,
Ir džiaugias praleidusi žiemą nemiela
Po snieginiu patalu jos.
Visur jau paukštelių giesmelės girdėti...
Alyvos ten sprogsta antai,
Ir miškas žaliasis pradėjo šlamėti, —
Visur atgimimo aidai!
Pavasari mielą sutikt visi rengias, —
Po jam juk jau vasara bus, —
Ir žmonės, ir žemė naujais rūbais dengias,
Ir šypsos mėlsvasis dangus.

*

II.

Štai atvyko gegužinė	Ir vėliavos jų raudonos
Šventė mūsų brangi.	Aukštai plevėsuoja;
Linksmi skamba sutartinė	Idėja Laisvės-Brolystės
Daina po padangę.	Širdylyse liepsnoja.
Visų tautų skriaudžiamieji	Lai visa pasaulė žino
Jungiasi kovotų,	Kame yr' teisybė,
Kad besočiai turtingieji	Kas mus vergė ir kankino
Jų neišnaudotų.	Ir kame liuosybė.
Dėlto švėskim, kas tik galim	
Pirmąją gegužinę,	
O sulauksime gan greitai	
Tikros vasarūžės!	

Žealgas (*Verax homo*).

Demokratai ir republikonai atsirado tik per netikėtus atsitikimus, o socialistai atsirado per tyrinėjimą, mokslą ir svarstymą. (Iš «Appeal to Reason»).

P. M. K.

Lietuvos pramonės krizis.

JAU senokas laikas, kaip prasidėjo krizis*) Rusijoje. Bet ji ne išsykio aplankė Lietuvą. To priežastis — žemas pramonės išsiplėtojimas Lietuvoje, mažas skaitlius pabrūkų ir miesto darbininkų. Bet kuomet Rusijos krizis pradėjo vis gilyn ir gilyn kišti savo nagus, kuomet vienas pabrūkas užsidengdavo po kitam, kuomet Rusijos, Lenkijos miestuose atsirado šimtai ir tūkstančiai bedarbių, tada pasirodė aišku, kad krizis neaplenks nė Lietuvos. Jau rudenį 1906 metų Vilniaus pabrūkantai užmanė, pagerinimui savo padėjimo, apsinkinti darbo sąlygas kai kuriuose pabrūkuose. Prasidėjo mažas lokautas penkių pabrūkų dviejų aučių pabrūkų ir trijų tabako. Lokautas nepasisekė, nes pabrūkantai turėjo nusileisti ir išpildyti darbininkų reikalavimus (kuomet pabrūkantai uždengdavo pabrūkus ir paduodavo darbininkams savo reikalavimus, darbininkai tuomet paduodavo pabrūkams savo reikalavimus ir apgarsindavo streiką).

1907 metais viskas prasidėjo mainytis. Darbininkus iš pabrūkų atstato, bedarbių skaitlius vis auga. Po miestus slankiojasi dešėtkai ir šimtai bedarbių, ką jieško, kur parduoti savo darbininkišką spėką, nors už gabalėlį juodos duonos. Parduoti nėra kur ir reikia badu dvėsti. Prie vietinių bedarbių da prisideda bedarbiai ateiviai iš kitų Rusijos kraštų, arba išstremtieji, kuriems lieka tik badu mirti.

Krizis smarkiausiai atsiliepė metalo pabrūkuose. Daugumoje šių pabrūkų darbininkų skaitlius sumažėjo lig pusei, o kituose da daugiau. Ne vienas pabrūkas liko ir uždarytas — Vileišio Vilniuj, Šuvalo Kaune. Pabrūkus uždarant, pabrūkantai visaip rūpinosi apsukti darbininkus, likusius be darbo. Teip Petras Vileišis išparduodamas savo pabrūko «skeletą», pasirūpino nusukti darbininkams užmokesnį už keturias dienas. Kauno Šuvalas da geriau padarė, nes atsikakė atlyginti darbininkams už dvi savaites, kaip prigulė pagal įstatymus. Darbininkai griebėsi teismo. Bet ir čia pabrūkantas mokėjo apmauti savo darbininkus: nors šie jie ir išlošė bylą, bet turėjo pasikakinti užmokesniu už 8 dienas, nes priešingai jiems prisieis laukti pinigų metus arba ir ilgiau, kuomet neįvyks pilna pabrūko likvidacija.

Visur, kur tik pabrūkai užsidaro jie sudega (Vileikoj ufnolių ir dalgių pabrūkas), jų savininkai visaip rūpinasi «apeiti» savo darbininkus.

Kiti pabrūkai, ką da neužsidarė, arba nelabai da sumažino darbininkų skaitlių, mažina darbą. Teip visi metalo pabrūkai Kaune šventė apie Naujus Metus arti mėnesį laiko, kitur (Vilniuj) mažina darbą kitu būdu. Vienu žodžiu krizis ne tik atėmė darbą nuo tūkstančių darbininkų, bet sumažino uždarbins ir tų, ką da liko prie darbo.

Šitas krizis ir pabrūkų uždarymas tur nurodyti Lietuvos darbininkams, kas jų tikras draugas, o kas priešas ir kokią tur vertę tų darbininkų apginėjų žodžiai, ką, būdami vilkais, mėgsta apsidengti avies kailiu ir kitus vadinti vilkais. Teip kunigai sutvėrė darbininkų apgavimui savo šv. Juozapo darbininkų draugijas ir pradėjo kalti į tamsias darbininkų galvas, kad tik tokios draugijos panaikys darbininkų vargus. Bet krizini prasidėjus, kunigai su savo draugijoms nē nemanom ateiti darbininkams pagalbon, nors tarp bedarbių slankioja ne vienas ir Juozapietis. Bedarbiai pabrūkantams nereikalingi, nēr ko jais ir rūpintis.

Tuo tarpu bedarbiams galėtų ateiti su šiočia tokia pagalba darbininkų profesijonalinės sąjungos. Bet jų Lietuvoje nėra per

*) Krizis — tarptautiškas žodis, reiškia nuopnolį, sustingimą, pertrūkį. Kada nēr kur išparduot tavorų, tai sustoja pirklyba ir visa pramonė — vadinais tas pramonės kriziu. Res.

daug, o ką yra, tai labai silpnos ir dėlei to jos negal da atnešti tos darbininkams naudoms, kurią turėtų atnešti laike krizio. Profesijos nalinės darbininkų sąjungos krizio neprašė, bet vis-gi jo jungą gal palengvinti. Už tai darbininkai, dabartinio krizio laiku supratę sąjungų naudingumą, turės griebties kriziui pasibaigus tvirti kuo-daugiausiai stiprių sąjungų ir tuom rengtis prie naujų krizių. Pats gyvenimas mokina, kaip kovoti už pagerinimą savo būvio ir tas gyvenimas mokina ne tik Lietuvos darbininkus, bet ir amerikiečius, nes ir Ameriką krizis mėgsta aplankyti, ir da tankiau, kaip Lietuvą, nes Amerikos pramonė stovi kur-kas aukščiau.

Z. A.

MOTERŲ KLAUSIMAS.*)

II. Kliasos reikalų vienodumas.

DRAUGĖS, padavusios sumanymą tvirti lietuvių moterų sąjungą Amerikoje, pripažino, tečiau, kad visos darbininkų kliasos tikslas turi būti «geresnės» tvarkos įvedimas, kad k e l i a s prie jo — visų darbininkų kova prieš kapitalizmo galybę. Kaip tat keistai skamba jų žodžiai, kuomet ragina darbininkes organizuoties s k y r i u m nuo darbininkų — tai bendrai kovai už tą bendrą tikslą!

Keistas išvedimas paeina iš vienpusiško supratimo «moteris klausimo ir neaiškumo, kas tai yra kova už «geresnę tvarką» socializmą.

Sumanymo autorės pabrėžė įvairias y p a t y b e s moteris gyvenimo ir dvasios (psichologijos), ir iš to atžvilgio mėgino apsvert visą moteris padėjimą. Suprantama, kad joms pasirodo būk «moteriškės yra visai skirtas gyvenimas nuo vyro». Ko norėjo tą rado. Bet ar teip mėg elgiamės ir kituose klausimuose, paliečiančiuose vieną arba kitą darbininkų lytį, klausime tautos, tikėjimo, bedarbių ir tt.? Ar gaudome tik tai s k i r t u m u s tarpe įvairių darbininkų grupų ir iš tų skirtumų sprendžiame apie visos grupos reikalus. Ne. Jeigu teip elgtumėmės, tai nemokėtume surasti ryšių, vienijančių darbininką kataliką su liuteronu, lietuvi su airiu, gerai uždirbantį su mažai uždirbančiu... Prieš mūsų akis stovėtų išsiskaidę žmonių būriai ir niekaip nemokėtume jų sulipdyt į vieną, tvirtą kovotojų armiją.

Juk tai buržuazijos politikų darbas šaukti apie nevienodumą darbininkų kliasos reikalų ir kelti jų tarpe tikėjimiškus, tautiškus, profesionališkus ir kitokius vaidus. Mūsų gi uždavinys — ne mažinti, bet didinti visų darbininkų solidariskumą (v i e n y b e).

Tuom nesakau, kad atmetame ir naikiname visus skirtumus viduryje proletarijato. Daugelis tų skirtumų apskritai negalima išnaikinti, kaip ve — profesijų (amatų) įvairumas; daugelis jų išnyks tik tai tolymoje ateityje, pav.: tikėjimų mišinys.. Neatmetame, sakau tų įvairumų, bet ir nestatome jų į pirmą vietą darbininkų reikaluose. Mums ne tiek svarbu, ar darbininkas yra kurpius, ar jisai italas, ar jisai kalvino pasekėjas, kiek tai, kad jisai yra d a r b i n i k a s, kad jisai turi tokius reikalus, kurių nėra nė pas pabirikantą, nė pas dvarininką, nė pas bankierį. O tie reikalai, kurie yra tik tai pas darbininką, yra j o k l i a s o s r e i k a l a i.

Taigi kliasos reikalus privalome pastatyt ir moterų klausime aukščiau už lyčių skirtumus ir ypatingumus. Lyties reikalai yra tik tai dalis «moterų klausimo»; o «moterų klausimas» — dalis darbininkų klausimo.

Am. Lietuvaitė ir Karaliutė (o su ja — «Br. L. Apšv. Dr.»),

*) „K.“ N 16. — OS.

matomai, nujaucia ryšį tarpe moterų padėjimo ir proletarijato, kuomet kviečia drauges į kovą už socializmą. Bet, anot jų, toji kova išrodo lyg koksai priedas prie kitų darbininkės rūpesnių. Socializmas persistato kaip ir koksai tolymas šviesus taškas, į kurį reikia eiti s u s i p r a t u s i e m s žmonėms atliekamose nuo kasdienio triūso valandose. Na, o jeigu kas «dirba 24 val. paroje», jeigu kas «nesimpatizuoja socializmui»?... Žinoma, tokie žmonės neis prie socializmo, kadangi neturės nė laiko, nė noro. Jie reikia pratint prie kitokių naudingų daiktų; jiems reikia tam tikrose organizacijose šviesties ir kovot už kasdieninio būvio pagerinimą. Tokiu būdu, už socializmą, esą, kovoja «parinktieji» (ir parinktosios) darbininkai, o nesusipratusių minia atlieka tik tai menkesnį darbą švietimosi ir būvio pagerinimo.

Bet, išties, tai — klaida; už socializmą kovoja kiekvienas žmogus, kuris kovoja už kokį-nors pagerinimą — tik tai ne vien savo ypatai, bet darbininkų labui. Kiekvienas naujas susipratimo lašelis, kiekvienas pakilimas uždario, sutrumpinimas darbo dienos, įstatymas apginąs darbininkus nuo išnaudojimo, — stiprina proletarijatą (darbininkus) ir tuom artina jį prie socializmo. Vistiek, ar tą pagerinimą išgauna darbininkai, sąmoningai eidami prie socializmo, arba vien tik tai gindamiesi nuo savo vargo ir net gal neapkęsdami socialistų mokslo, — vis tiek jie eina prie mūsų idealo. Bendras ekonomiškasis padėjimas stumia prie vienodų darbų ir įvairiai mąstančius žmones. Socialistai žengia prie laisvės iš savo valios, iš persitikrinimo, o nesusipratusius gena prie jos skaudus likimo smėgiai; kaip lotyniška patarlė sako: «Fata volentem duceat, nolentem — trahunt»*).

Mūsų pareiga pasirūpinti, kad kuomažiausia darbininkų «vilkų istorija», vadinasi, kad būtų daugiau susipratusių. Darbininkas turi suprast, kad jo likimas yra surištas su jo draugų likimu, kad jo gerovė priklausio nuo visos darbininkų kliasos gerovės; turi išmokyti kliasos reikalus statyt augščiau už tautos, tikėjimo, lyties, šeimynos ir savo ypatos reikalus. Aišku, kad tokį supratimą tegali duoti darbavimos ir lavinimos bendrose organizacijose, neski-riant sulyg lyties ypatybių.

Daugybė darbininkų, kurie baidosi socializmo, lyg kokios šmėklos, nėra tečiau visai užaušę prie visuomenės reikalų. Bijodami politiškos partijos, jie glaudžiasi prie visokių kitų draugijų. Čia po truputį jie įpranta laikyties draugiškos vienybės ir pagaliao gauna, šiokiū ar tokiū būdu, susiremt su priešingomis kliasomis, kurios iš visų pusių spaudžia darbininkus. Šitose «nekaltose» draugijose dažnai rankpelnis padaro pirmutinius kovos mėginimus, įgyja pirmutinį pritarimą. Ir iš to jisai turėtų tik tai pusę naudoms, jeigu nematytų greta kovojant antros lyties draugų.

Paprastai kova pasiseka vien prie didžiausio sutarimo abiejų lyčių darbininkų. Kitaip — ne.

Jeigu šeimyna laikosi iš vyro uždario, tai moterei svarbu, kad jisai pelnytų kuodaugiausiai ir išleistų mažiaus «pašaliniams» reikalams. Prie pastarųjų ji dažnai priskaito ir laikraščių ir knygų skaitymą, priklausymą prie kokios draugijos. Ji atkalbinėja darbininką nuo apsišvietimo ir nuo solidariskumo su draugais.

Kuomet moteris dirba pabrūke, ji yra darbininko konkurentė, bet pigesnė už jį, todėl geresnė kapitalistui. Ne tik tai laike streiko neprisidėjus prie draugų, ji gali užkenkt jiems. Ir paprastam laike moteris gręšia atimti vyrui uždarbį ir duoda progą kapitalistui nuolatos mažinti algą. Išties, ne vienoje pramonės šakoje moters užėmė visas darbininkų vyrų vietas. Tenai, kur dirba abi lyti kartu, vyro uždariai menkesni, negu kituose darbuose, kartais yra n u p u o l e iki moteris uždario; taigi abiejų algos «susilyginę». Dėlto iš šitokio «sulyginimo» tėra džiaugsmas darbdaviui. Darbininkams būtų nauda, jeigu menkesni (moterų) uždariai būtų pa-

*) Laisvam vertime: „Kas pažino istorijos bėgį, tam ji rodo kelią į ateitį, o kas apsiriasi — tą ji už apykaklės velka“.

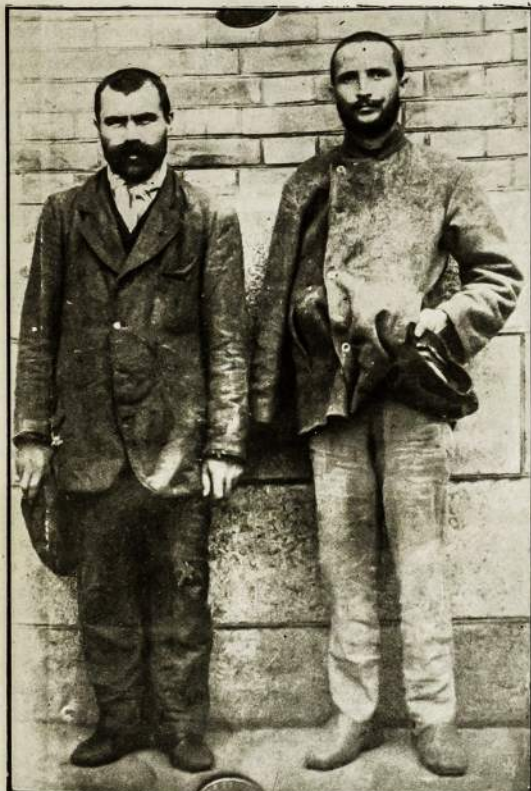
kilę iki didesnių (vyrų) uždarbių, o ne atbulai.

Matome ir čia, kad moteries skriauda kenkia darbininkui vyrui, o jo skriauda kenkia darbininkei. Taigi abudu ir privalo išvien stoti prieš skriaudikus.

Nebereikia skaityt visų vargų ir nelaimių, kurie randasi vyrų ir moterų proletarų gyvenime. Iš to, kas pasakyta, jau galima persitikrint, jog ir ateities idealas, ir kasdieninė kova už jį, ir tūkstankiai kiekvienos valandos reikalų liepia abiem lytim stovėt greta ir veikti išvien. Tiktai šitokia vienybė siūlo pasisekimą ir pergalėjimą.

7.IV.08.

P.Kovas.

Jonas Liaugminas

Jonas Buržinskis

Musu kankiniai.

Pernai «Kovos» N 45 patilpo aprašymas bylos dviejų Lietuvos socialdemokratų revoliucionierių, Jono Buržinskio ir Jono Liaugmino. Juodu buvo apkaltinti už užmušimą garsaus Joniškio (Kauno gub.) šnipo-įšdaviko Jurgio Bartkaus, kurs daugybę laisvės kovotojų suėdė, įduodamas į žvėriškus valdzios nagus, užmesdamas tankiai tokius jiems prasižengimus, kokių jie nė nepadarė: tai buvo tikrai atsidavęs valizpai, nors ir už pinigų (algą) jai tarnavo.

J.Buržinskis, 29 metų vyras, gimęs Skuodo valsčiuje, Telšių pavieta, patyręs daug vargo, suprato, kad darbininkų išganymas tai socialistiškas surėdymas ir visas atsidavė kovai už to surėdymo įvykdinimą, buvo narsiu darbininku Lietuvos Socialdemokratų Partijoje. Jis prisidėmė atsakymą už minėto šnipo užmušimą, ir spalį 2 d. 1907 m. Vilniaus karės teismas nusprendė jam mirties bausmę: spalį 7 d. (s.st.) liko pakartas Vilniaus gubernijos kalėjime.

Jonas Liaugminas, 22 metų, gimęs Papylys vals., Šiaulių pavieta, teipgi buvo pasmerktas myriop, bet Vilniaus general gubernatorius «susimylėjo» ir mirties bausmę pakeitė 20-čia metų katorgos. Šį pavasarį valdzia jį išvarys į Siberiją.

Buržinskis paliko iš savo artymųjų giminių seną vargdienę motiną; einant ant kartuvių prašė draugų ją neapleisti... J.Liaugminas turi pačią su mažu kudikiu ir seną motiną; juodvi neturi net gyvenamos vietos. Žodžiu sakant, visi vargdieniai, ir ištikrųjų – kovoti ir žuti už visų vargdienių laisvę ir laimę gali tik patys vargdieniai... Liaugmino, kaip matyt ant paveikslėlio, parišta ranka; sargybinis pašovė, suimant; sako, pagis.

Su Liaugminu eis į katorgą ir jo pati su kudikiu; pagal įstatymus katorgos terminas susitrupina vienu trečdaliu, jeigu katorginio moteris savo valia eina drauge; teipgi kiek numazina ir motinai einant kartu su sunum. Liaugmino motina ir nori eiti, bet valdzia nenor leisti, nenor, kad «prasikaltėliui» nebut perdaug lengva atbuti bausmę.

Liaugmino sesuo, Gudzinienė, gyvena Amerikoje, Schenectady, N.Y. Laiškuose, jai rašytuose, Liaugminas prašo draugų amerikiečių «paduoti skęstančioms ašarose savo ranką»; jo žmona prašo susieiti susipažinti su draugais socialdemokratais – jie pagelbės tuo tarpu, toliau – «mažu Dievas duos, kad greitai bus kokia permaina, ar manifestas gal išieiti, — už kelių metų gal pasimatysme. Girdžiam, kad Amerikoje darbininkams žmonėms yra labai sunku. Rasit ir tu be darbo vaikščioji!»

PRANEŠIMAS MOTERIMS.

Jau kiek laiko atgalios, męs, Lietuvaičių Apšvietos Draugystė, Brooklyn'o, N.Y., savo susirinkimuose svarstėme reikalingumą moterų organizacijos – Sąjungos, kurios tikslas būtų apsišvietimas tarp savęs ir platinimas apšvietos tarp savo nelaimingų seserų, su tam tikslui parupintais lapeliais, knygomis, kalbomis lytinčiomis moterų gyvenimą, ir tokiu budu prirengti jas prie dalyvavimo viešuose dalykuose ir prie atgavimo savo žmogiškų tiesų, ką atradome neatbutinai reikalingu. Su šituo mieriu išsiuntinėjome atsišaukimus per laiškus, ant ko gavome širdingus pritarimus ir paraginimą, kad kuo veikiausiai įknyntume mūsų užnamą.

Matydamos, kad atsiliepusios draugės nori kuogreičiausiai suvieniję spēkas imtis už darbo, nutarėme sušaukti moterų susivaziavimą pirmoje dalyje birzelio mėnesio, Brooklynė,

Skuodo valsčiuje
to, kad darbininkai
r visas atsidavė
iu darbininku
siemė atsakymą
17 m. Vilniaus ka-
spalių 7 d. (s. s.)

apylės vals., Šiaulių
t Vilniaus general
mę pakeitė 20-čia
ys į Siberiją.
giminių seną varg-
ravgų ją neapleis-
kiu ir seną moti-
odžiu sakant, visi
visų vargdienių
Liaugmino, kaip
binis pašovė, sui-

u kudikiu; pagal
enu trečdaliu, jei-
; teipgi kiek nu-
iaugmino motina
kad «prasikaltė-

Amerikoje, Sche-
iaugminas prašo
ašarose savo ran-
augais socialde-
— «mažu Dievas
nifestas gal išei-
am, kad Ameri-
Rasit ir tu be

Apšvietos Drau-
uose svarstėme
ngos, kurios ti-
imas apšvietos
arupintais lape-
yvenimą, ir to-
se dalykuose ir
ne neatbutinai
išaukimus per
ir paraginimą,
nų.
ri kuogreičiau-
suaukti mote-
io, Brooklyne,

N.Y.; vietą ir dieną pranešime vėliaus.

Moters, kurios pažįsta ir atjaučia sunkų moteriškės pa-
dėjimą, netik šeimynoje, bet ir draugijoje, ypatingai dabar,
kada kapitalizmas viešpatauja suversdamas visą sunkenybę
ant moteriškės sprando, privalo vienytis ir suvienytomis spē-
komis išjieskoti priežastį šitos sunkenybės ir stengtis praša-
linti ją. Neturime laukti, neturime tikėtis, kad gal kada į-
vyks toks surėdymas, kada moteriškė turės žmogaus tiesas,
nes jei ji ir turėtų jas, o nepažintų jų, arba nemokėtų jomis
naudotis, tai būtų tik vergė, kaip ligi šiol buvo.

Sesers! sudėję rankas nelaukime, iki vyrai iškovos mums
lygias tiesas, nes istorija liudija, kad «Viltis kiekvienos pa-
vergtos luomos turi būti savyje». Nepaveskime savo reikalus
kitiems aprupinti, bet rupinkimės pačios, ką galime geriau-
siai padaryti susivieniję.

Taigi draugystės ir pavienės draugės apsvarstykite gerai
šitą reikalą ir prisirengkite prie susivažiavimo, kur galėsime
išdirbti savo darbo programą ir susiorganizuoti. Nepalikite
svarstymą iki susivažiavimui, bet prisirengkite iš anksto, kad
butų galima greičiau ir tvirtėu darba užvesti, ir nepamirš-
kite, kad pasekmūngumas susivažiavimo ir organizacijos pri-
guli nuo jų pačių.

Draugės turinčios kokių patarimų arba norinčios ką
daugiau patirti link šito dalyko, malonės kreiptis šiuo adri-
su:

Miss M.M. RICE, General Delivery, New York City.

Užkviečiame visas moterų draugystes prisijusti savo ats-
tovus; teipgi ir pavienes moteris, norinčias prisidėti prie šito
teip kilto nors sunkaus darbo, dalyvauti susivažiavime.

Jūsų, dėlei moterų išsilivuosavimo iš tamsybės ir vergijos,

Vardan «Lietuvaičių Apšvietos Draugystės»

KOMITETAS.

P.S. Kiti laikraščiai malonės perspaudinti.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Guatemala. Šita Pietų Amerikos respublika, pusiaudespotiška
prezidentu, valdoma niekad nenurimsta. Baland. 21 d. buvo pasi-
kėsimas ant prez. Cabrerros gyvybės. Sako, kad studentai metė
bombą, kuri prezidentui tik vieną pirštą nutraukė.

Amerikos Junelines Valstybes, Kapitalistai vargšai skundžiasi
kongresui, kad juos darbininkai skriaudžia. «Citizen Industrial
Association» ir kitos korporacijos arba trustai atsiuntė kongresui
skundą, kur protestuoja prieš neteisėtus darbininkų unijų reika-
lavimus. Mat unijos reikalauja, kad jos nebūtų baudžiamos suly-
to paties įstatymo, kuris išleistas prieš trustus, ir reikalauja pra-
šalint uždraudimus (injunction) laike streikų. Kapitalistai mato
tame per daug «radikališkus» reikalavimus; tada, girdi, darb. uni-
jos galės juos boikotuoti ir tt.

Kaip jau minėta, senatas priėmė kariūmenės biudžetą (sąskai-
tą įeigų ir išlaidų) apie 100 mil. dol., tai sulyginant su pernykš-
čiais metais, šįmet bus laivynui ir žemės armijai išleista 20 mil.
dolerių daugiau, o tvirtovėms 12 milijonų daugiau negu pernai.

IŠ PARTIJŲ GYVENIMO.

LSDP. konferencijos. Paskutiniuose laikuose atsibuvo dvi LS
DP. konferencijos. Pirmą Šiaulių apskrįčio, antra visos partijos.
Šiaulių konferencija parodė, kad Šiaulių apskrįčio darbas šiek-tiek
apiro, dėlei pakilusios reakcijos ir nupuolimo žmonių ūpo. Bet pa-
skutiniu laiku darbas vėl pradėjo tvarkytis. Tas pats pasirodė ir
konferencijoj visos partijos. Partijos konferencijoj buvo duotos at-
skaitos darbų C.K. ir apskrįčių, o teipogi apsvarstyta klausimai:
finansų, organizacijos ir agitacijos būdo, susijungimas su Rusų So-
cijaldemokratų Darbininkų partija, sąjungų klausimas, tarp ko
kito buvo kalbėta, kaip organizuoti sodžiaus darbininkus, koopera-
cijos ir kultūros klausimai. Gale konferencijos liko iñesti maži pa-
taisymai Partijos statuto. Iš svarbiausių klausimų buvo susijun-
gimas LSDP. su RSDDP. Konferencija priėmė susijungimo sąlygų
pataisymus, išdirbtus bendros komisijos atstovų Vilniaus organi-
zacijos LSDP, ir Rusų organizacijos Šiaurų-Vakarų krašto. Susi-
jungimo klausimas stovi ant gero kelio.

A.Z.

P.S. Konferencijos nutarimai bus prisiųsta redakcijai biskį
vėliau. Reikia da sutvarkyt protokolus.

Vokietijos Socijaldemokratų Partija. Partijos kasos apyskaita
nuo rugp. 1 d. 1906 m. ir liepos 31 d. 1907 m., parodo, kad įplau-
kų buvo per tą laiką 1 milijonas 200 tūkstančių markių. Į tą skai-
čių įeina pelnai nuo šių dalykų: nuo dienraščio «Vorwaerts» 170
tūkst. markių, iš Partijos knygyno 50 tūkst. mk., nuo kitų Parti-
jos dienraščių 54 tūkst. mk. Išleidimai siekė 1 mil. 253 tūkst. ir
122 mk., taigi deficito buvo 15 tūkst. mk.; tas buvo uždengta iš
atsarginio fondo. Daugiausia išleista per rinkimus — apie 500
tūkst. mk. iš centro kasos, o su kitais išleidimais — apie pusantro
mil. markių. Agitacijos dalykai (prakalbos ir tt.) atsiėjo 139
tūkst. mrk.

Tai yra didžiausia sąskaita, kokią kada nors turėjo kokia so-
cijalistų partija iš draugų duoklių. Iš to jau gali spręsti, kaip di-
delę pajėgą turi Vokietijos socijaldemokratija.

Partijos sąnarinų mokesčių per pėreitus metus įėjo 570 tūkst.
markių. Nuošimčių nuo partijos kapitalų — 30 tūkst. 712 mk.
Aukščiau matėm, kad «Vorwaerts» (Pirmyn) turėjo gryo pelno
170 tūkst. markių. Kaip tas atsirado: prenumeratos įplaukė 1 mi-
lijonas ir šimtas suviršum markių; už apskelbimus — 409 tūkst.;
išviso 1 mil. 524 tūkst. ir 712 markių ir 15 fen. Išleista su viršum
1 mil. 350 tūkst. Moksliškas savaitinis laikraštis «Neue Zeit» pir-
miau reikalaujavo kasmets apie 10 tūkst. mk., o dabar, turėdamas
7 tūkst. 700 prenumeratorių, duoda partijai gryo pelno apie 5,000
mk. Bendradarbiams (rašytojams) partija išmoka vos 9,800 mk.,
o redaktoriams — 11 tūkst.

Moterims paskirtasai laikraštis «Die Gleichheit» davė gryo
pelno 12,583 mk. Prenumeratorių (beveik vien moterų) buvo 67
tūkst.; redakcija paėmė tik 3,000, o bendradarbiai — 4,300 mk.

Juokdariškasis (satyriškasis) laikraštis «Der Wahre Jacob» (tei-
singas Jokubas) turėjo 230 tūkst. prenumeratorių ir 231 tūkst. 217
mk. įplaukų. Redakcija paėmė 11,809 mk., bendradarbiai — 18,-
400 mk. Gryo pelno partijai liko 40,326 mk.

Iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

Kiek bedarbių. Amerikos Jungtinėse Valstybėse dabar yra,

kaip suskaitė Amerikos Darbininkų Federacija, 4,750,000 (4 mil. 750 tūkst.) bedarbių darbininkų. Bedarbių skaičius kas savaitė vis didinasi ir sykiu didinasi vargas.

Uždarbių numušimas, tai paprastas šiandien kapitalistų-pabrikantų darbas. Daugybė žmonių be darbo, tai juk lengva pabrikan-tams numušinėti dirbančiųjų algas. Hendersono mieste, Kentuc-ky valst., bovelnos pabrikuose numušė uždarbius po 10 centų iš dolerio.

Streikai. Philipsburge, N.J. «Standard Silk» kompanijos audė-jai streikuoja, išviso 450 žmonių. Dirba 75 neprisidėję prie streiko. Kompanija grėsia visai uždarysiant austuves. — Mason City, Ia. streikuojanti plytinių darbininkai taikosi su savininkais; reika-lauja uždarbių po 2 dol. už dieną. — 30 tūkst. Pittsburgo apygar-dės anglekasių balandžio 20 d. sugrįžo į darbą. Mat unija čia susi-taikė su anglies karaliais ir jau streiko nebus iki šis kontraktas nepasibaigs.

Pensacola, Fla., buvo ginkluotas susirėmimas streikuojančių strytkarių darbininkų su streiklaužiais. Streikas vargiai nusiseks. Streikai dabar kyla daugiausia už uždarbių apkapojimą.

Darbininku judėjimas svetur.

Indijoj sustreikavo telegrafistai. Tas streikas daug sutrukdė reikalų pirklyboje didžiuosiuose Europos ir Amerikos miestuose. New Yorke ypatingai tas blogai atsiliepė. Rods kankuriais kabliais ateina žinios, bet trims-4-ioms dienoms vėliau. Dėlto streikininkai rodos laimės.

* * *

Didelis lokautas Paryžiuje. Kadangi užsi-manti prie visokių statymų darbininkai neliovė kovoję, streikavę

Lašas daugiau.

Parašė A.-tas.

TYKUS vasaros vakaras. Raudona saulutė rodo savo nusileidžiančią pusę; vėjalis nutyko, teip ramu, ra-mu... Maziausias subildėjimas, ar kalbėjimas iš toli girdėtis. Vienur nuvargęs piemenėlis varo bandą namo; kitur laukų darbininkai sunkiai, koja už kojos, eina linkui namų. Ir Petras, užaręs varsną lauko, pasižiūrėjęs į saulutę, kad jau nusileido, iškinkė juoduką iš žagrės, paleido pievoj ir skubinosi namo, mąstydamas:— šiandien subatvaka-ris, ir jis šį vakarą turi atlikti tokią užduotį, kaip niekad.

Rytoj nedėlia, pirmą gegužės, svarbi diena, darbininkų šventė. Darbininkai rengiasi miestelyj demonstruoti. Pauš-nio Simas ir vėliavą raudoną pagamino. «Reikia ir man pri-sidėti prie demonstracijos» — mąstė Petras: «Kas vėliavą neš? Tur but Simas, nes jis drąsesnis, gabesnis ir mokytesnis, bu-vęs gimnazijoj.»

Degė Petro krutinė, pamislįs, kad rytoj, minia darbi-ninkų, visi kaip vienas, iškėlę raudoną vėliavą, eis miestelio gatvėmis, dainuodami „Marselietę“. Ir Petras nė nejuto, kaip iš jo lupų išsiveržė: «Atsisakom nuo senojo svieta, apsi-

prieš nežmonišką jų darbo išnaudojimą, tai darbvedžiai uždarė darbus, t.y. padarė «lokautą», ir apie 150 tūkst. darbininkų liko išmesta ant gatvės. Darbininkai kovojo už 9 val. darbo dieną ir kitus menkesnius reikalavimus. Už tai jie išmesti iš dirbtuvių. Lokautas apima ir miesto darbus. Valdžia spiria darbvedžius pa-duot geresnes sąlygas darbininkams.

SANJUNGOS REIKALAI.

IV-tas LSS. Susivažiavimas.

Pranešame, kad IV-tam Susivažiavimui yra užimta «New Aca-demy» salė, 523 So. 4-th St. ant 10, 11 ir 12 dienos gegužio mėnesio.

Dienomis trauksis Susivažiavimo posėdžiai, vakarais bus pa-rengta toj pačioj salėj sekanti pasilinksminimai: 10 (nedėlioj) pra-kalbos, 11 (panedėlyj) balius, 12 (utarninke) teatras ir koncertas. Atvažiavę draugai delegatai malonės pribūti į «Kovos» redak-ciją.

Pribuvusieji ant «Reading» ir «Pennsylvania» stoties paims karą *Market St. Ferris* ir važiuos iki 4-th St. Ten persės į karą *Snyder Ave.* arba *4-th & Jackson St.* ir važiuos 4-aja gatve iki *Moore St.*; iš čia paėjus vieną bloką į kairęją pusę, atras «Kovos» redakciją. Atvažiavusieji ant «Baltimore & Ohio» stoties paims karą *Front & Chestnut St.*, kuriuo privažiuos teip pat iki 4-th St.

Draugai, kurie atvažiuotų naktį ir kuriems nebūtų paranku atsilankyti į «Kovos» redakciją, gali apsistoti «Leblang» hotelyj, 509-511 South 5-th St. (tarpe South ir Lombard gatvių), iš kur iki New Academy salės tėra tik vienas blokas.

Vardan 1-os LSS. kuopos

A. Rušinas.

valom nuo jojo purvų!... Šalin sena tvarka, lai gyvuoja lais-vė!.. Lai gyvuoja šventė pirmą gegužės!...

— Kas tau, Petras! Nerėkauk! — tarė išgirdusi, eidama iš triobos, Marytė.

— A, Marytė!... — Petras lyg sumišo, bet po valandė-lės, švelniu balsu tarė:

— Maryte, ar tu žinai, kas rytoj do diena?...

— Rytoj... nugi nedėldienis, šventė kaip ir visos šven-tės.

— Tiesa, Maryte, rytoj šventė, bet svarbi šventė, darbi-ninkų šventė — pirmą gegužės!

— Girdėjau aną dieną ir aš, kaip Paušnio Simas pasa-kojo apie darbininkų šventę, bet neturėjau laiko ilgai klau-sytis, reikėjo bėgti karvių milžti.

— Gaila, kad neišbuvai iki galo, daug ko naudingo pa-pasakojo. Ar žinai ką, Maryt, — tęsė toliau Petras:— šį vaka-rą gražus vakaras, tau, kaip matau, tas dalykas gana įdomus, todėl po vakarienės ateik į pono S. parką ir aš ateisiu, ten apsirinę ramią vietelę, pakalbėsime apie rytojaus šventę ir apie kitus dalykus. Aš pereitą žiemą, kas vakaras lankiaus pas Simą ir daug ko naujo patyriau, nors gaspadorius nenorėjo leisti, bet prašiau, prašiau ir išprašiau. Tuom tarpu aš bėgu vakarienės, o tu ar jau pavalgiusi?

— Aš jau pavalgiusi, bet turiu skalbinius nuimti nuo

Pranešimas II-ro (Philadelphijos) Rajono.

Matydamas bei girdėdamas skundžianties daugumą apie blogus laikus, kurie iš-tikro ir ima jau mus kankinti ir spaušti, manau, jog bus geriausia, kad VII konferencija II-ro rajono atidėti prieš pat IV LSS. susivaziavimą, t.y. konferenciją galės atsibuti 9 d. gegužio. Teip pasielgdami sumažįsime kelionės lėšas. Kuopos rinkdamos delegatus į konferenciją galės sykiu tuos pačius aprinkti delegatais ir į Susivaziavimą. Tikiu, jog draugai už tūi nerugos. Beje, kuopos rinkdamos delegatus turi suteikti jiems kaip į konferenciją, teip ir į susivaziavimą mandatus skyriūm, nes kitaip gali iškilti koki nesusipratimai.

II-ro rajono org. J.B.J u s a i t i s.

Pranešimas.

Draugai Illinojaus rajono LSS. malonėsit suteikti nutarimus kuopų, kaip medegą IV susivaziavimui. Tuos nutarimus kuopos III. rajono teiksis prisiųsti rajono organizatoriui, jis perduos išrinktam delegatui nuo mūsų rajono į IV susivaziavimą; jei katros kuopos ar nesusipėtų prisiųsti rajono organizatoriui, ar kitaip kaip, lai siunčia Centro sekretoriui Dubickui.

Greitai, draugai, prie darbo, ba menkai bera laiko lig susivaziavimui, o nutarimai kuopų labai didelę naudą gali atnešti LSS. per šį IV susivaziavimą, nes daugel reikės atlikt

tvoros, už valandos busiu parke – kas pirmesnis?

Petras įėjęs į vidų, rado ant stalo garuojantį bliudą šiltos vakarienės. Sėdo tuojau ir pradėjo valgyti. Katukė, gulėjusi ant pečiaus, pajuto valgant, nušoko ir glaudėsi kniaukdama: «Miau, miau»... Prašė vakarienės. Mažas šunytis Tuzik «služijo» lodamas: «Am, am, am». Ir tas prašė vakarienės. Greitai įpylęs vienam ir antram, vėl skubiai valgė, ir pavalgęs tuojau ėjo į paskirtą parke suėjimo vietą.

— A-a, aš greitesnė ir pirmesnė, negu tu.

— Gerai, lai buna ir teip – tu greitesnė. Bet tuo prie dalyko, – kur męs susėsime?

— Nagi ve, suolukas tarpe dviejų liepų – čionai bus gerai.

— Bet pirmiausiai pasakyk, Maryt, ar tu nebijai, juk tu viena ir aš vienas, mudu vieni-du.

— Nebijau, ir tu, Petrai, nebijok, kalbėk tik ką nors naudingo, kad butų nauda ir tau ir man.

— Gerai, Maryt, kad esi atvira ir draugiška, ir svarstai vyriškai, todėl štai kame dalykas: – Rytoj darbininkų šventė, tą šventę privalo švęsti kiekvienas susipratęs darbininkas, sueiti į burius, iškelti paparčius ir eiti gatvėmis, parodant buržuazijai, kad darbininkai yra susipratę ir tokie pat žmonės kaip ir jie, todėl tur pilną tiesą reikalauti žmoniškesnio gyvenimo.

ir įkunt į gyvenimą, o kuopų nutarimai, tai didžiausias šal-tinis susivaziavimo apsvarstymams.

Rajono org. P.P u s k u n i g i s.

Agitacijos reikaluose.

Paskutinėse dienose tilpsta laikraščiuose pasibiaurėtinios žinios apie pasikėsinimą valdžios ant žmonių laisvės. Teip, matome, beveik jau užginti socialistų susirinkimai, girdime žodžius policijos viršininko New Yorke: «Policmono lazda tvirtesnė už konstituciją»; Amerika išleisdama įstatus prieš trustus – aiškina prieš darbininkus, – teip padarė Ruzvelto «message», išduota įsakymas prieš anarchistus, atkreipta prieš socialistus. Matyt Amerikos plutokratija nori suvis sugniaužti Amerikos laisvę. Dabar męs turime naudotis tuo brangių aiuku, pakol nereiks mums pereiti į nelegališkas partijas.

Męs turime kuodaugiausiai šviesti žmones, platindami socializimą, todėl rengkime kuotankiausia prakalbas, prelekcijas, diskusijas.

Nors kuopų išda labai silpnai stovi, bet męs neturime nusiminti. Taisykime prie kuopų «agitacijos išdus». (Tokie išdai, girdėjau, yra jau prie kai-kurių kuopų). Pardavinėkime kuodaugiausiai literatūros ir pelnas tegul eina į agitacijos išdą. Galima dagi į tą išdą paskirt mokesť, arba parinkt aukas tarp draugų, tuomet ir reikale rengimo prakalbų turėsim daugiau pinigų ir tuo galėsime rengt tankiau prakalbas,

— Tu sakai, susipratę darbininkai gali dalyvauti demonstracijoje, o nesusipratusiems ar valia prisidėti prie jos?

— Kodėl ne, visi darbininkai-proletarijai turi pilną tiesą dalyvauti demonstracijoj.

— Taigi, Petrut, ir aš rytoj eisiu drauge su jums į demonstraciją, nors vienas lašas bus daugiau.

To Petru ir reikėjo, pašoko net nuo suoluko iš džiaugsmo ir suuko: «Lai gyvuoja susipratimas!»...

Ilgai da Petras ir Marytė sėdėjo ir kalbėjo apie rytojų... Visur aplinkui užviešpatavo tyla... žmonės miega... Apsnūdęs paukštelis, puldamas nuo šakos sušlamėjo... Kur ten toli, toli kiškėlis suubavo – «u-u-u»... Griezė landydama po žolynus, lyg pamėgdždiodama artoji, čerškė «Kerš-palš, kerš-palš»... Putpelė nugązdinta kiškėlio, iš baimės kartojo: «Pliks paliks, pliks paliks»...

Petras ir Marytė nė nejuoto, kaip laikas prabėgo... Rytuose ant dangaus pasirodė raudona zara, pranašaudama apie gražų rytojų... Ir vėl buvo tyla.

— Kelkis – tarė Marytė – ar ne matai, kad jau aušta, gana sėdėti, eisime kelti savuosius iš miego; jeigu neprikelsime, jie da ilgai miegos!...

ir tuomet mes daug daugiau prisidėsime prie praplatinimo šventos socializmo idėjos.

K. J. Viršnis.

Draugų — mokslo mylėtojų atydai.

Vienas iš puikiausių veikalų Augusto Bebelio, «Moteris ir socializmas», yra baigiama versti į lietuvių kalbą ir greit eis į spaudą. Veikalas bus vienas iš didžiausių lietuvių raštijos. Apie pusšesto šimto puslapių vidutinio formato. Verčiama iš 35-to vokiško leidimo. Pilnas naujasių statistiškų žinių iš proletariato gyvenimo senovėje ir dabar.

Brangūs Draugai! Kviečiame Jus į pagelbą prie išleidimo tos knygos; daug reikės lėšų. Be Jūsų pagelbos sunku bus išleisti. Pasirūpinkite, draugai

LSS. Literatūros Komiteto pirmsėdis

J. Szukys.

Prie 1-mos kuopos rezolucijos.

Mes draugai 1-mos kuopos, pripažįstanti LSS. programą ir taktiką, pritariame centrališkam sekretoriui kaslink išbraukimo iš Sąjungos 13-tos kuopos ir esame liudininkais, kaip priešų mūsų Sąjungos.

Tilpusiam atsišaukime 13-tos kuopos 12 N «Kovos» yra keli neteisingi pasiteisinimai. 13 kp. sako: «mes nežinome jokių prasikaltimų prieš sąjungos programą, t. y. prieš konstituciją ir protokolus.» Bet viešam 1-mos kp. susirinkime 13 kp. atstovai, išvadino «supuvusiu skarmalu» LSS. konstituci-

Jauno revoliucionieriaus atsisveikinimas.

Sudiev, tėveliai, jūs brangiausi!
Jūs daug kentėjot dėl manęs!
Skausmai teip tankiai kuodidžiausi
Kankino jūsų širdes.

Karčiausios ašaros riedėjo
Per jūsų rankšlėtus veidelius,
Bet nuramint jūs negalėjau
Nė rodant savo troškimus.

Jūs mano laimės teip žiūrėjot, —
Kad peklos man neparegėt...
Labai, labai mane mylėjot,
Tikėjot ramstį sau turėt.

Tėveliai, broliai ir seselės,
Brangūs dėl manęs jūs likims!
Bet kraujo, ašarų tos jurės
Mane gal visą jau užims...

Gyvent tik laimėj jums, kalmynai,
Draugai ir gentys, aš geidžiu!
Bet lai nebūna jums tai dyvai,
Kad jums tarnauti negaliu.

Gerai gyvent ir jums, mergelės!
Meilums jūs manęs neramin:

ją, kitu sykiu ant prelekcijų tos pačios ypotos teip jau įsūdė socialistus ir teip jais baugino publiką, kad net nekurie fanatiškesni labai už razumną vyrą palaikė, kad teip socialistus moka iškolioti. Ant galo prisipažino, kad jisai nėra socialistu bet a...tu. Užklausus Antonovui: «kodėl jūs prie socialistų laikotės», tada du vyrai trumpai atsakė: «nė koku budu mes nelaikomės prie socialistų». Vienok nė vienas iš ten buvusių 13-tos kp. draugų neatsiliepė prieš tokį pasielgimą tų dviejų vyrų. Matomai 13 kp. visa yra panaši į tuos du a...istu. Geriau pertikrin kiekvieną jų atsišaukimas—protestas: jeigu būtų pasirašę ne visi nariai, o tik tie, ką nieko priešingai neagitavo, tai be abejonės būtų galima manyti, kad tie draugai nėra tam panašūs, ir paskui būtų galėję teisinti ir anodu draugu, bet dabar pasirodė, kad visi vienodos yra nuomonės, ir teisingai tapo iš Sąjungos prašalinti visi.

D. Devė, J. Mankus.

* * *

Aš, Ciprijonas Matulis, prigulintis prie 1-mos kuopos, paduodu mano parašą prie nurodytos «Kovoj» rezolucijos kas link atsitikimo su 13 kuopa. Nuoseniai aš patėmijau per diskusijas ir susirinkimus varantės priešais socialdemokratų principus ir sykį girdėjau apšaukiant buržuajais 1-mos kuopos draugus; teip kalbėjo tie draugai, kurie dabar priklauso prie 13 kuopos ir ypatas nurodyt galėčia, kad norėčia. Pripažindamas teisingais mūsų Sąjungos principus, kurių prisilaiko visos pasaulės socialdemokratija, aš už juos tvirtai stoviu.

C. Matulis.

Kur dėčia tą skausmų begalę,
Jei mano širdį kas užims!...

Sparnai jaunystės, mane neškit
Kur laimės nėra, o vien vargai!
Visas kančias ištirt padėkit:
Į širdį dėsiuos jas giliai.

Kad visą tą širdis man jaustų,
Ką kenė' iš bado mirštantys
Ir tas, ką gavo daugel smūgių,
Ir kartuvių jau laukiantys!

Kad visos skriaudos, visos žaizdos
Mane gi pervertų perdėm!
Kad man širdin tekėtų jos:

Aš stengsinos kelti jas aikštėn...

O matant tiesą kojoms trempiant,
Varguoliai! eisime kuopon!
Spėkas galingas savo rengiant,
Mes stosime šventon kovon!

Už tiesą, šviesą ir lygybę
Ne viens iš mūsų numirt turės:
Žmonijos laimę ir brolybę
Nors kam krauju išpirkt reikės!

Petras Bernelis.

Atsišaukimas.

Massachusetts valstijos rajono Liet. Soc. Sąjungos, kas link rinkimo aukų sušelpimui mus draugo ir revoliucijonieriaus Jono Jomanto. Jis yra narys Liepojaus organizacijos, jau keli mėnesiai kaip pribuvo į Ameriką ištrukęs su pagelba draugų iš nagų budelių, baisiai sunkiai sužeistas.

Drg. Jonas Jomanta yra sužeistas 9 (22) sausio 1905 m. Peterburge dviem kulkom į koją, į ranką ir į viršų kaktos; Kaune jam laikant prakalbą ant gatvės, užpuolė 5 aficeriai ir su kardais perkirto koją ir dešinę ranką; potam buvo sumintas ir baisiai kankintas kalėjime su inkvizicijos įrankiais. (Žr. platesnius aprašymus kaslink jo «Kovos» NN 50 07 m. ir 6 08 m.).

Dabar drg. Jomanta su savo šeimyna gyvena Rochester, N.Y., 9 Hermon st., šelpiamas draugų 7 kp. LSS., nes dirbti dirbtuvėj dėl menkumo sveikatos ir žaizdos negali, o lengvesnio darbo negauna...

Tai gi, draugai ir draugės, broliai ir sesers! Kas tik trokštate laisvės savo tėvynei ir sau, ir katrie turite žmoniškus jausmus, širdingai meldžiame prisidėti pagal išgalę sušelpimui to mūsų karžygio ir kovotojaus už mus visų tiesas.

Aukas (pinigus) galima siųsti ant vardo drg. Jomanto arba 7-tos kp. sekretoriui K.Vaivodai, 43 Spring st., Brockport, N.Y.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, naperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

Lewiston, Me. Kovo 21 d. buvo lietuviškos šv. Baltramiejaus draugijos susirinkimas. Nieko ypatingo spręsti neturėjo, tai apie socialistus pradėjo kalbėti. Pirmsėdis J.Paušas kalbėjo: Vyr! kaip aš matau, kad tarpe mūsų sąnarių jau priviso daugelis sošilistų, kaip matau, daugelis nešioja sišilistų ženklus, atrandu dažnai visokius spaustus laiškus apie kunigus draugystės boxe ir girdėjau, daugelis mūsų sąnarių priešingai kalba. Teip tas neina, kad daugiau to nebutų, ba kitaip busit iš draugystės prašalinti, nes sošilistai tai yra vagys ir razbaininkai, apie katruos męs ir girdėti nenorim. Čionai atsiliepė ir antras tokis pat tamsulis M.Čaraškus: «Vot teip ir padarysim; visus, katrie tik cicilistai, tai kaip matai prašalinti!» Ant tų dviejų tamsuolių nekurie prašiuokė, o kiti nutylėjo.

J. Turpolis.

Montreal, Can. Balandžio 5 d. buvo Kliubo Laisvės mo-

kslo apšvietos dr. (kas čia per vardas? Red.) mėnesinis mitingas kur tarp kit ko svarstė, kad niekas iš draugų nevarytų biznio kliube, nes girdi praeitoj nedėlioj vienas kliubo draugų, prigulintis ir prie LSS. 84 kp. pardavinėjo knygutes socialistiškos pakraipos. Tada jį užpuolė keli kliubo nariai ir norėjo suplėšyt knygutes. Susirinkime kliubo narys Rugienius iškoliojo bauriausiaiis žodžiai knygelių pardavinėtojus ir kasieriui Aleksandravičiai pasakius «gerkim tiktai kuodaugiansia alaus, tai gyvenmsme ir bus viskas gerai», mitingas tapo uždengtas. Kliubiečiai šviečias alum ir degtine.

Vargdienis.

Chester, Pa. Balandžio 13 d. sustreikavo srytkarių konduktoriai, su jais ir kiti darbininkai, kurie dirbo prie tos darbo šakos. Išviso streikierių 5000. Sustojo panedėlio rytą, apie 7 valandą; nekurie da bandė važiuot, ale nepasisekė. Streikininkai apipuolė, išdaužė langus keliem karam. Policmonai gailėdami, kad kompanija neapturėtų kelių dolerių nuostolį, bandė savo ploščiais pridengt, ale nabagam nepavyko. Įniršus minia nepagailejo pylos. 16 jų nukentejo. Ar trims turbut reiks su Abrahamu pasimatyt. Per diena tapo suareštuota apie 10 už nepaklumumą policmonams, kada prisirinko jų daugiau. Kaip toliau bus, nežinia.

J.As.

Bayonne, N.J. Sulyg šio laiko da čia dirbo vidutiniškai. Standard Oil Co. da kai kokį darbininką paimdavo; bet nuo pusės kovo leidžia veik kasdien šimtais žmones. Kalba kad stos visai ant trijų mėnesių. Baisi bedarbė ir čia pasirodo. Tegul iš kitų miestų nieks nevažiuoja čia darbo jieškot.

Lietuviai žemai stovi apšvietime, nors laikraščių skaitytojų yra, bet ir tie da laukia turbut karvelių nukrintančių iš dangaus; į LSS. nenori prigulėti. Gėda jum broliai, kad jūs da nepažįstat savo brolių kovotojų už tiesą.

Vietinis.

IŠ LIETUVOS. (Pabaiga) Politikos klausimais dabar labai mažai žmonės interesuojasi. Da rinkimai į Dumą buvo kiek-tiek sujudinę, bet jiems pasibaigus vėl viskas užsnudo. Ir nestebėtina, per 3 metus nenuilstančios kovos su valdzia žmonės pavargo, dabar tas milžinas ilsis.

Duma nebesižmgeidauja. Neseniai teko susitikt su Kauno gub. atstovu Pr. Kuzma. Išsikalbėjom apie dumą. Sakės, kad jis įstojes į s-d. Irakciją, jų esą 19 žmonių. Skundėsi, kad jų kalbas dumoj pertraukia juodašimčiai ir spaliečiai. Darbo žmonių reikalų Duma negalėsiant pagerint, esą tokių atstovų, kaip Kovalenko nuo Kauno gub. rusų, Zamislovski – nuo Vilniaus gub. rusų, kurie jokių reformų nepripažįstą, net valdzios politika neužganėdinti, ir valdzia esanti da per daug «raudona». Valdžios įneštą įstatymą apie ypatos nepaliečiamybę duma teip susiaurinus, kad likus ne ypatos nepaliečiamybė, bet įstatymas sustiprintos apsaugos. Užklausiui,

ar daug atsiunčia atstovams įsakymų. Įsakymų, turinčių bendrą vertę beveik neateina, nebėra tokių, kaip pernai petičijų su dešimčių ir šimtų žmonių parašais; ateina ir dabar kai-kokie laišukai, prašymai, bet ten surašyti pačių prašančių ypatingi reikalai, tai apie teismą, tai apie servitutą, tai apie paliuosavimą iš kalėjimo sunaus ar giminių. Dumos padėjimas esąs užtikrintas, kalbų apie išvaikymą nesigirdžia, ir valdžia matomai nenorinti turėti «geresnės» Dumos.

Ir teisybė, apie dumą nesigirdi nei kalbant, tiek tarp miesto, tiek tarp kaimo darbininkų ir mažazemių. Jie seniai ant jos ranka numojo...

Aptilus politikos judėjimui visi griebias prie kultūros darbo. Tveriamos apšvietos draugijos; paminėsiu įžymesnes: Suvalkų gub. veikia «Šviesa» — pirmieji ir «Žiburys» — klerikalų-atgalainių. Kauno gub. «Saulė» — klerikalų-atgalainių. Vilniui yra įsikurus «Vilniaus Aušra» — veikianti Vilniaus ir gretimose gubernijose. «Vilniaus Aušro» eina peštynės tarp klerikalų ir pirmieji. Skelbia, kad jiems (klerikalams) rūpi apšvietimas, o daro kitaip, apšvietimo platinimą kliudo. Jeigu koks valsčius arba miestas paprašo «Vilniaus Aušros» atidengt skyrių, tai jeigu nėra tarp pasirašusiųjų kunigo, arba taip gerai žinomo savo atžagareiviškoms pažiūroms žmogaus, tai Valdyba neleidžia, taip padarė Šiauriam, Kaunui.

Pirmieji laikraščiai gyvuoja silpnai, be aukų skaitytojų ir prijauciančių vien iš prenumeratos išgyvent negali. Nekoks padėjimas ir vienintelio darbininkų laikraščio «Žarijos». Lietuvos darbininkai mažai uždirba, kad galėtų jį savo aukoms palaikyti. O jeigu jis žūtų... tai būtų didelis smugis darbininkų judėjimui, užgestų paskutinis židinys, išsektų paskutinis šaltinis.

K.

SUSIRINKIMAI IR AUKOS.

Brooklyn, N.Y. Taut. name 27 d. kovo čia atsibuvo prakalbos 19 kp. LSS. Buvo kalbėta: lietuviškai ir rusiškai. Teipgi buvo užkviestas angliškas kalbėtojas, bet nežinoma dėlko nepribuvo. Lietuviškai kalbėjo J. Grinius, J. Šukys ir A. Purvis. Rusiškai drg. Ozol, atstovas antros dumo ir drg. Golovkov, atstovas pirmos dumos. Surinkta aukų išpirkimui iš kalėjimo draugo, patekusio ten už dalinimą plakatų pas lietuvišką bažnyčią, \$ 6.95. (A. Unguraitis)

Važinejantiems del darbo.

Draugai darbininkai! Gerai apsvartęs šios bedarbės stovį ir darbininkų padėjimą, aš rašiau kovos N 13, straipsnyje «Darbo biuras ir rubrika iš „darbo lauko“», kad neverta važinėti dabar jieskant darbo, nes jį gauti nebus galima, o pi-

nigus, gal kartais paskutinius, išleisi naudai geležinkelio kompanijų.

Tą mano nuomonę patvirtina dabar gyvas atsitikimas. Drg. J. Bulota iš Pittsburg, Pa. rašo aštrią korespondenciją prieš suvadžiojimą. Jis peikia «Saulę», kad «patalpino straipsnį iš Pittsburgo, kad tenai gerai eina darbai, kad 20,000 darbininkų gavo darbą». N.N. perskaitęs «Saulėje» tą žinią atvažiavo iš Rochester, N.Y., į Pittsburgą, praleido 8 dolerius, o dabar turįs badaut, keikdamas «Saulę».

Draugai! Apie darbų atsiradimą Pittsburge rašė visi laikraščiai, bet ten juk buvo apie 100,000 darbininkų be darbo; laikraščiai negundė važiuot tenai, tik praneša kaipo atsitikimą. Kodėl gi patys darbininkai nesvarstot ir neapmąstot, kad bedarbių visur yra daug ir laukia, kada prasidės darbai. Susipratę jie ne važinėja, bet ant vietos kovoja, susidėję su visų tautų darbininkais, kovoja, kad valdžia duotų darbą ir dykai nuvežtų kur bus reikalingi darbininkai.

J. Baltrušaitis.

Atsakymas Svirpliukui.

«Kovos» N 14 Svirpliukas rašydamas apie Spring Valley, Ill., sako: «Radau draugus nesusipratusių (ko? Raš.), kurie kokius nebutus daiktus kiša prie politiškių dalykų. Išdalies tiesa, kad draugams truko supratimo apie P.M. primant jį į kuopos komitetą ir paduodant jam ir A.E. tiesą vesti kuopos knygas ir visą kuopos rėdą pagal jų geriausią supratimą. Tie «draugai» buvo toki gudrūs susipratėliai, kad sakydavo, kaip ir Svirp., kad draugai nesusipratę, esą čia reikią tik geros tvarkos ir kitaip darbuotis, negu draugai darbavos» iki to laiko; todėl jie tapo paskirti sutvarkymui visko, kas liečiasi kuopos, ir sutvarkė teip, kad kuopos nariai turėjo po svetimus namus jieskoti kuopos knygy. Bet Svirpliukas rodos ne tame mato nesupratimą, o tik tame kad draugai «nebutus daiktus kiša prie politiškių dalykų»; jis pats sako, kad «P.M. pribuvęs į kuopą». Kuopa toji priguli prie Lietuvos Soc. Sąjungos, o Sąjunga yra politikiška, taigi ir koznas narys yra politikiškas veikėjas ir tokiu politikišku veikėju persistatė P.M., kuriam leista plačiai darbuotis Spring Valley'e. Taigi čia yra politikiški ir buti daiktai, todėl ir yra kišami «prie politikiškių dalykų». «Jie» nededa svarbos tame, ką P.M. «pagavęs išvažiavo», bet tame, kas išvažiavo; o čia išvažiavo politikiškas veikėjas, «revoliucionierius», «kovotojas už žmonių gerovę»(?), «socialistas» (šitais vardais P.M. pats save pavadino). Sv. iš pašalio be atydos pasižūrėjus į «nebutus daiktus», lengva patarti, kad «neieik karščiūti», nes esą «teip besikarščiūdami tik kuopos dalykams kenkiat». Gražus Sv. manymas!... Bet mūsų kuopa pajuto skaudų smugį tame, kad per P.M. niekišką darbą, tapo pastatyta prieš teismą žmonių, kurie ir be to, jau skaudžius nusprendimus kuopai taisė. Taigi draugų besikarščiavimas, ne be pamato, ne bereikalo ir ne be naudos, link kuopos augimo ir

virtėjimo. Jie kaip žmonių draugai, privalo karštai stoti apginti nuskriaustuosius, apginti teisybę, rauti iš šaknų, kiek galima, visokius blogus ir žmonėms kenkiančius diegus, ir jie tą stengsis daryti, nepaisant patarimų nepaisyti ant to.

A. Krajauckas.

Svirpliuokas teisingai matė, kad iš syk buvo sujudimas tik už tai, kam «pagavęs išvažiavo», o ne kas išvažiavo. Dabar matyt, draugai rimčiau žiūrį į dalyką. Red.

Ko darbininkai dedasi prie socialistu.

Ne vien dėlto, kad socialistų partijos yra darbininkų partijos. Darbininkai dedasi prie jų pirmiausia dėlto, kad supranta ir pripažįsta jų norus, reikalavimus, mato kad tie reikalavimai geri, ir dėlto stoja į kovą už juos, t. y. už įvykdinimą jų į gyvenimą.

Kad skaitytojai pažintų socialistų reikalavimus, čia paduodu nors trumpam pavidale Amerikos Lietuvių Socialistų programą.

Kad Amerikos visuomenės surėdymas rymotų ant tikrų demokratiškų pamatų, kad jos valdžia būtų žmonių valdžia, tai lietuviai socialistai sykiu su visais socialistais reikalauja šių permainų:

1. Visuotinas, lygus, tiesus ir slaptas balsavimas visuose rinkimuose, neskiriant lyties, tikėjimo, padermės ir parvos (t. y. ar juodveidžiai, baltveidžiai ar kitoki, visi lygūs žmonės), sulaukus 20 metų amžiaus*).

Atstovų ir valdininkų atsakomybė prieš rinkėjus; jie gali būti pašalinami neišėjus jų tarnystės terminui.

2. Tiesi žmonių įstatymleidystė arba inicijatyva ir referendum. (Žmonės patys sumano naujus įstatymus ir priima juos, daugumai nubalsavus).

3. Visuotinas žmonių apsiginklavimas vieton nuolatinės armijos. Uždraudimas vartoti miliciją streikams ir demonstracijoms laužyti. -- Trečiųjų teismas tarptautiniams ginčams taikyti; karė ir sutaika sprendžiama per visuomenės referendum.

4. Pažangieji mokesčiai nuo turto, pelno ir palaių. Susiaurinimas teisių palikti turtus įpėdiniams. Visokių netiesių mokesčių panaikinimas.

5. Teismų užlaikymas visuomenės lėšomis (einanti bylinėtis nieko nemoka teismui arba sudui). Mirties bausmės panaikinimas.

6. Priverstinis ir neapmokamas vaikų mokymas lig 18 metų amžiaus; pilnas ir neapmokamas mokinių užlaikymas (duodant iš visuomenės išdo maistą ir drabužį).

7. Gydytojai, ligonbučiai, vaistai ir pakasynos apmokami visuomenės lėšomis.

8. Imigracijos arba įeivystės įsipirkimo ir tam pana-

*) „S.P.“ dabar reikalauja nuo 18 metų.

šių varžymų panaikinimas.

* * *

Kad darbininkų reikalai būtų apsaugojami jau šiame visuomenės surėdyme, LSS. reikalauja šių permainų (reformų), apginančių darbininkus nuo perdidelio išnaudojimo:

1. Aštuonių valandų darbo diena, kaipo ilgiausia (maksimum) visose pramonės šakose.

2. Uždraudimas uždarbauti vaikams iki 18 metų amžiaus.

3. Uždraudimas nakties darbo, išskiriant tik tokias išdirbystės šakas, kur dėl techniškių sąlygų darbas negali būti pertraukiamas. Visiškas uždraudimas moterims dirbti naktimis.

4. Nepertraukiamas pasilsys mažiausiai 36 val. per savaitę kiekvienam darbininkui.

5. Įstatymiškas nurodymas, koks mažiausias [minimum] uždarbis gali būti; moterų ir vyrų uždarbių sulyginimas, lygų darbą dirbant.

6. Uždraudimas išmokėti uždarbius ir algas ne pinigais; visiškas uždarbių išmokėjimas kas savaitė. Pašalinimas uždarbiavimo nuo dalyko (turi būti mokama nuo dienos).

7. Įstatymiškas darbo apsaugojimas ir prižiūrėjimas dirbtuvių ir abelnai namų sveikumo.

8. Įstatymiškas neščių moterų apsaugojimas.

9. Visuotinas valstybinis apdraudimas darbininkų senatvėje, ligoje, susižeidus, negalint dirbti ir darbo netekus; apdraudos įstaigų valdyba turi būti pačių darbininkų rankose.

10. Pabrikų inspektoriai ir inspektorės, renkami pačių darbininkų ir darbininkių.

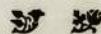
11. Įstatymiškas nurodymas, kad prašalinant nereikalingą darbininką, darbdavys praneštų jam apie tai pirm dviejų savaitių. Pramonės teismai išrišimui nesusipratimų tarp darbdavio ir darbininko.

* * *

Statydama šiuos reikalavimus, Lietuvių Socialistų Sąjunga Amerikoje neužmiršta, jog jie yra tik palėngvinimo įrankiai, kuriais kovodami proletarai (darbininkai) pagerina šiandieninį savo buvį ir palėngva perima į visuomenės valdymą: žemę, išdirbystės, susinešimų ir pergabėnimų įrankius (geležinkelius, telegrafus ir tt.) ir eina prie įvykdinimo kooperatyviškos respublikos arba bendradarbinės valstybės (tas vadinasi socialistišką surėdymą).

* * *

Kas supranta šitų reikalavimų teisingumą ir gerumą, tas už tai stoja kovon, prisidėjęs prie socialistų partijos.

DARBININKO KRONIKA.

Kunigai priima socialistų mokslą. Jau ne sykį buvo pranešta „Kovoje“ toki atsitikimai. Iki šiol tik Anglijoj atsitiko, kad per ke-

lis paskutinius metus pasidarė socialistais apie pustrėčio šimto kunigų (angliškosios bažnyčios). Šiuo tarpu tas pats dedasi Amerikoj. Kaip buvo pranešta, New Yorke presbiterijonų bažnyčios kunigas John D. Long ėmė sakyti bažnyčioj socialistiškus pamokslus; dabar galima daugiau kunigų socialistų pažymėti. New Yorke dabar susitvėrė kunigų socialistų taryba («Ministers' Socialist Conference»), prie kurios priklauso šie kunigai: John D. Long; H. S. Baker, unitarų bažnyčios; G.F. Miller (turbūt prezbit. episkopalų bažn.) šv. Augustino bažnyčios rektorius; G.G. Mills, Pilgrim Chapel bažnyčios klebonas Brooklyne; A.L. Wilson, Congregational bažnyčios klebonas Ridgefield Park, N.J.; O.C. Horsman, klebonas 1-os baptistų bažnyčios Morristowne, N.J., ir Lawrence E. Howard, Hope Chapel bažnyčios klebonas, Planfield, N.J. Yra išreišusių norą prisidėti prie Tarybos da apie 20 kunigų. Kun. John D. Long yra Tarybos sekretorium ir priima aplikacijas norinčių prisidėti prie kunigų socialistų draugijos.

Garsus Rusijoj atgaleivis laikraštinkas Menšikov teip juoda šimtiškai tarnauja caro valdžiai, kad prieš jo biaučius siundymus ant Baku apygardės muzulmonų (Kaukaze), pastariejie kreipiasi prie Kaukazo vietininko, norėdami Menšikovą patraukti į teisną. Vienas Peterburgo dienraštis rašo, kad tai turbūt pirmas atsitikimas, kad žurnalistui prisičina atsakyt už savo užpuolimus ant visos tautos.

Peterburge išėjo į aikštę šiuolerystės vadinamam angliškam kliube: vienas didikas bekazyruojant nusuko daug tūkstančių rublių. Kadangi tas klubas susideda iš pačių didžiūnų ir valdžios atstovų, tai skandalas padarė didelį išpūdį Rusijoj.

Pasmerktieji 2-sios dūmos atstovai soc. dem. jau buvo berengiami vartį į Siberiją, jau galvas nuskuto, bet da atsirado kliūtis: daugelis jų savo krašte turi da nepabaigtas bylas, kurias vietinės valdžios užvedė prieš juos už jų «prasižengimus» da prieš 2-os dūmos rinkimus. Tas bylas turi da palešiuot, tada galės vartį į Siberiją.

New Yorke bedarbis stalius R. Trauhenbach, šovė iš revolvorio savo pačią, dvi dukteris ir pagalios, atsistojęs prieš veidrodį, pats sau įvarė kulka į galvą. Tai bado pasekmės.

Kynų valdžia smarkiai pradėjo rūpintis apie tai, kaip panaikinti opiumo rūkymą. (Opium yra labai nuodingas daiktas, kurį rūko kynai ir kitos Rytų tautos).

Tarptautiškoji policija priima naują tarptautišką kalbą Esperanto. Pirmiausia tai įvesti sumanė Prancūzijos ministeris, o dabar ir Rusijos šnipai tos kalbos mokinasi, kaip tai praneša «Novoje Vremia».

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI?

Jau ir Lietuvoj pradeda atsirast toki daktarai, kaip Collins, Landis, «profesorius» Brundza ir daugybė kitų Amerikoj, kurie gydo per laiškus. «Viln. Žin.» (N 50) dr. A. Vileišis straipsnyje «Nepaprastas apgavikas» rašo: «Paskutiniu laiku labai pradėjo platintis po Lietuvą laišakai «profesoriaus» Kit-Garvejo, kuris būk išgydęs per laiškus apkurtusius žmones, duodamas jiems savo patarimus ir prisiusdamas reikalingus gydymui prietaisus ir vaistus, už ką jis imas tiktai 25-50 rublių.

Kit-Garvei pasivadinęs Londono profesorium garsinasi visuos

beveik Rusijos laikraščiuose. Sako, kad jis nėra net daktaras, tik «nepaprastas» (Amerikoj būtų paprastas) prigavikas.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Garbi «Kovos» redakcija:—

Meldžiu šitą mano sumanymą «Kovoje» patalpinti. Ar ne būtų naudinga atspauzdinus pačto kortų su socialistišku turiniu? Kaip šiandien jos labai madoj ir daugelis vieni kitiems siunčia kortas be verties, tai reikėtų parupint tokių, su kurių pagelba galėtume vartį socialistišką propagandą, daug pasekmingiaus, negu su lapeliais. Man tas išrodo būtinau reikalingu. Malonėčia girdėti kitų nuomonę. Aš tą dalyką priremčia su penkiais doleriais. O gal daugelis prisidėtų prie to.

Su socijališkais linkėjimais

Minersville, Pa.

Jonas Kancierius.

Mūsų artistai piešėjai jau apie tai pradėjo kalbėti. Be jų, žinoma, negalėtume tokių kortų parupint. Red.

KRASOS DEŽUTE.

P.J. Jekučioniui. Straipsnis tiktų ši-tą pataisius, bet panašiu atsišaukimų jau ir teip daug turim, o čia reikia raštų, išaiškinančių daugybę klausimų iš pat pamatų. Todėl nepatils.

J.A. Stankui. Apie paliudijimus jau pirmiau buvo pakelta klausimas ir to užtenka: susivažiavimas ras kaip padaryt. Dėlto jų rešteli nepatilpo.

P.Sinkui. Bandžiau kaip nors sudaryt, bet nieko dailaus negalėjo išeit, kaip apysakoje. Stoka jausmo ir dailiųjų minties ryšių. Gražinu.

P.Daukšiniui, Bridgeporte. Tvirtinimas, kad tai šnipas, nepaktinas. Reikėtų gerian iširt (o ne spēt iš jo painiojimosi kalboje ir tt.) ir tada apskelbt.

K.Vaivodai, Brockporte. Kad ir kuopa nutarė pranešt per «Kovą» tai vienok negalima da pranešt, kol aiškesnio tos ypotos šnipiškumo nebus parodyta; pranešant reikėtų užtikrint, kad tikrai kas girdėjo jo pasiryžimą medžiot revoliucionierius. Pranešimą tečiaus siunčiu į Lietuvą.

UŽKLASIMAS. Kas iš drangų gerai pažįsta Kazį Zubaucką, buvusį valsč. raštinką, Gruzdžių miestelio, Kauno gub., malonės atsiliepti į «Kovos» redakciją. Reikalas bus pranešta per laišką.

«Koval» atsiųsti rankraščiai.

S.Strazdo — «Pirma gegužės», «Draugo J.Klembaucko atminimui» [eilės]; Laisvojo — «Mēs ir socializmas»; J.A. Šunsio — «Šiandieninės šventės»; J.Endziulio — «Supraskim svarbą balsavimo tiesos»; J.Kudlauskio — «Darbininko likimas», «Mēs vargais apkrauti», «Ant pirmos geg.»; Geltonplaukio — «Daina katino ir lydekos» [gaidos]; J.Kazlaucko — «Dėl 1 dienos gegužės» [eilės]; Miko Tonio [eilės] — «Draugai ir draugės, prie darbo», «Garsus

šnipas», «Aš liūdžiu», «Lietuva Lietuvo!», «Išsilinosavimo banga», «Prie ginklo-mokslu!»; A.Gust. — Sulaukus senatvės» [eilės].

Biblijografija.

Priėkus Engels. Jo gyvenimas, darbai ir raštai. (Su paveikslu). Vertimas iš vokiečių kalbos. Išleido Liet. Socialistų Sąjunga Amerikoje. Spauda «Kovos». Philadelphia, Pa. 1908 m. 54 pusl. Kaina 15c.

K. Marks Jo gyvenimas, raštai ir darbai. Su paveikslu. Išleido «Spindulys», Tilžėje 1908 m. 31 pusl. Kaina 12 kap.

Saliamono Sappas Vieno veiksmo drama. Parašė Br. Vargšas. Išleido J.K. Vasiliauckas. Spauda M.G. Valasko. Chicago, Ill. 1908 m. 22 pusl. Kaina 5c.

Nuo administracijos.

Norintieji gauti šito gegužinio «Kovos» numerio daugiau, malonės tuojau pareikalauti.

KLAIDU ATITAIŠYMAS.

«K.» N 16 korespondencijoje iš So. Bostono pasakyta, kad per prakalbą SLA. prezidentas Jokubynas aiškino apie «Dilgėles» ir kad nešelpėtų LSDP. Nebuvo tai prakalbų susirinkimas, o tiksliai Vyt. D-tės metinis susirinkimas, kur tarp kito ko p. Jokubynas prakalbėjo, kad SLA. nešelpėtų LSD. Partijos už «šmeižimą» per «Dilgėles» Susiv. LA.

H. Stankus.

APGARSINIMAI.

Balius ir Teatras «Paskutinė Banga».

Visi turės tiesą ant išlaimėjimo naujo siūto. Atsibus 2 d. geg. (May) Naujoje Lenkų Sveitainėje, kertė 18-th ir Carrey All., prie Carson St., Pittsburg, Pa., S.S. Prasidės 7 val. vak. Kviečia Rengėjai.

«Dilgėlės» ir ju dovanos.

„Dilgėlės“ tai juokų, humoro ir satyros laikraštis, išeinantis sykį kas mėnuo, su juokingais paveikslais. „Dilgėlės“ jau eina trečius metus, o kadangi neperbrangios (kaštuoja tik vienas dol. metams, o pusei metų 50c.), tai labai platinas ypač Amerikoje. Kadangi vienok darbai da eina blogai, tai „Dilgėlių“ Redakcija naujlems skaitytojams da labiau papigina, o tai tokiu būdu. Kas užsirašys visiems metams „Dilgėles“, tai už tą patį dolerį gaus dovanų — tris storokas knygutes. — negirdėtos satyros su paveikslais. Knygų vardai: „Kirpikai“ (eilės ir dainos) parašyta L i e p u k o (to paties. ką parašė „Davatkių gadzinkas“ ir „Peklos Kantičkas“), „Vienas respublikos karalių“ ir „Amerikiečių cirkas“ [arba sorkės]. Kas užsirašys pusei metų [už 50c.] gaus dvi mažesnes knygutes. Užsirašyt reikla k i s e k m i n i q; vėliaus nebus dovanų. Pinigus ir laiškus reikla siųst šiuo adresu:

«Dilgėlės», 1815 Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

NAUJAS LAIKRAŠTIS.

„Pirmyn“

Jame tilps populiariski straipsniai iš moterų klausimo, apie tikėjimą, aiškiai bus išguldyta Rusijos revoliucijos istorija, bus rašyta apie bedarbę, atrasite jame juokingų feljetonų ir dailių eilių. Kaina: metams 1.50, pusei metų 80c.; užsienį — \$ 2.

Adrisas: **A. ANTONOV,**
P.O. Box 538, Minersville, Pa.

Dykai, Dykai!

Auksinis laikrodėlis su lenciugėliu gvarantuotas ant 20 metų vertas \$ 20.00. Tas bus duota dykai dėl apgarsinimo mūsų tabako. Gali lengvai parduoti už \$ 6.00 vertės mūsų tabako tarp savo pažįstamų ir gausi šitą puikų laikrodėlį dykai.

European Tobacco Co.
Dept. 75 33 Leonard st.
New York, N.Y. (22)

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliskos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) **\$ 1.25**
VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo **15c**
NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) **10c**
Pinigus siųskite per Mony Order arba pачto markėmis ant šio adriso:

P. Mikolainis
P.O. Bx 62 NEW YORK City

Puikus laikrodėlis už \$3.75.

Pirmaus sluntimo pinigų iškirpk šita apgarsinimą ir prisiųsk mums su savo adrisu, mes prisiųsime per ekspresą C.O.D. ant pažirėjimo laikrodėlį ir lenciugėlių gvarantuotai paauksuotą.

M. C. FARBER,
Dept 104-225 Dearb-
[28] orn St., Chicago, Ill.

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorėlių ir sluntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnas ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygy. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.
Philadelphia, Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.

PRIMAMOSIOS VALANDOS:

Iki 10 išryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiskai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo čystytojas	1.00
Reumatizmo giduolė	1.00
Širdies sudrutinimo vaistas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims regulatorius	1.00
Plaučių ir inkstų giduolė	75c
St. Gothardo aliejaus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir daug kitokių gydnolių.

E.W.Gilas SE. Cor. 2nd & Federal st.

„K o v a”

Išleina kas pėtnyčia. Preumeras | visas 0 „KOVA” The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418
dalis svieto: 0 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
metams \$ 2.00 0 Subscription rates:
pusmeėtui \$ 1.00 0 One year in all parts of the world, \$ 2.00;
Apgarslinė prekė: 0 Six months \$ 1.00.
Sykis už colį 50c. per mėnesį 1.00; 0 Advertisement rates on application.
per metus 10.00 0

Siunėiant raštus, pinigus ir vieokiuose redakėijos reikalnuose susiraėiant, adriėiuokite:
**„KOVA”, S. E. Cor. Moyamensing Ave. and
McClellan Str. Philadelphia, Pa.**

Visu atydai.

„KOVOS” spaustuvėj yra spauzdinama visoki stambesni darbai, kaip tai knygos, konstitucijos, blankos ir tt. ir tt. Darbas yra atliekamas gerai, greitai ir už visiem prieinamą prekė.

Kurie tik turite kokį-nors spauzdinimo darbą, tuojaus kreipkitės į „K-s” spaustuvę ir busite užganėdinti.

RAISTAS

Garsingoji ir labai pageldaujama knyga, jau išėjo iš po spaudos, lietuviškoje kalboje. Ji paraėyta vieno iš geriausių Amerikos raėtininkų.

Raistas teip žingeidi ir visoj pasaulėje reikalaujama, kad jau išversta į 18-ka visokių kalbų. Mums tuom akyvesnė, kaip Amerikonas apraėo lietuvius, nuo islipimo iš laivo ir visą gyvenimą Amerikoje; vienų vargai, kitų lėbavimai kaip zerkole perstatyta.

Perskaites Raista, geriau pažinsi Amerikos gyvenimą, ne kaip daug metų ėia gyvenęs, ir visų suktybių paslaptis; kaip padaro apgavikai didelius pinigus, daug kitrumo atrasi, jog nieks tave negalės prigauti.

Raistas aiėkiai parodo, kaip kapitalistai barbariškai išnaudoja ir apgaudinėja darbininkus, kaip suėaga jų moteris, suardo šeiminų gyvenimą ir nustumia į paleistuvystę; teipat kaip mėsos skerdinyėios, primaiėo visokių biaurybių ir nuodijant žudo žmones.

Raistas didelė knyga ir nors daugiau prekiuoja, bet sumažėjus darbams, turint laiko ir žmonėms labai norint tą knygą skaityt, tai nuleidau tik už **1 dol.**, paskui pabrangs. Siunėiant pinigus adresuot:

J. NAUJOKAS,

Madison Sq. Sta. box 189, New York City.

Teipat esu atstovu vienatinio pasaulėje lietuviško dienraėčio «Vilniaus Žinių». Į Ameriką su prisiuntimu pusei metų 3 dol. metams 6 dol. arba gausite «Raistą» ir «V. Ž.» kasdieninį laikr. per metus už 7 dol. Prenumerata mokasi iš kalno; siųsti nurodytu adresu.

100 tukstanciu iš po spaudos

Naujos Lietuviėkos daktariėkos knygos jau
išėjo „VADOVAS | SVEIKATA”.

Ir vėl 100.000 išleista tos knygos, kurios vėliausias išdavimas, yra su daug pridėjimų, plaėiau išaiėkinta visokios ligos, kaip būti sveiku ir nuo ligų apsisergėti, pripildyta

Direktorius:

COLLINS New York Medical Instituto.

Apart moksliskų raštų kas reikalinga kiekvienam žinot, toj knygoj yra daug žingeidžių pamokininų, apie vyru su moterims susituokima, ką iki šiol dar nieks teip atvirai ir drėusiai neapraėe, kaip „Vadovas | Sveikata”.

Tą knygą suvirėsum 200 lapų didžio, kiekvienas, kuris tik atėsius 10 c. markėms už prisiuntimą, apturės per paėtą VADOVA | SVEIKATA dykai.

Šita knyga yra naudinga sveikiems ir sergantiems, vyrams ir moterims, nes joj yra apraėymai kaip nuo visokių ligų išėisaugot, kaip jas išgydyt, teipat visokių ligų vardai. Kiekvienas toj knygoj atras sau reikalingas žinias.

Jei sergi, pirmiau negu kreipsies pas koki daktarą, kad nesandėja ligą nekalbėtu, tai išėiraėyk ir perskaityk VADOVA | SVEIKATA.

Teipat **Collins N.Y. Medic. Inst.** daktari, vyrų ir moterų visokias ligas gydo pasekmingai, nes pergaleėjimui ligų vartoją grynus vaistus, kokius tik žemė ir ganta išduoda. Kad ne ypatickai, tai apraėyk ligą (lietuviėkai), kad liga bus išgydoma ir bus prisiusti vaistai, tai kokio skyriaus ar vardo liga nebutu, bus išgydyta. Vaistai išsiuntinėjama po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulės, tik ne į Rusiją. Adresuok:

The COLLINS N.Y. Medical Institute
140 West 34-th st. New York, N.Y.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 5 po p. Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 pp.

Dr. R. Mielke, aprėpintojas gydinių Institute.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviėka Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Iėmains pinigus ir išėiunėia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikletus į visus miestus Jungtinių Valetų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

„Kovos” kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos» kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kompletas su prisiuntimu prekiuoja \$ 2.00.